

บทที่ 5

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี

การศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี เป็นกระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ประชาชนที่มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นถึงปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำหนดแนวทางวางแผนกลยุทธ์การสื่อสาร ได้ถูกทิศทาง เป็นระบบที่ถูกปรับให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น โดยหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะนำแนวคิด และตัวแบบกลยุทธ์การสื่อสารดังกล่าว ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยราชการต่าง ๆ จากสภาพข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องรูปแบบของกระบวนการสื่อสารไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสระบุรี ได้ถูกนำมาใช้ตัดสินใจ ผ่านกระบวนการสื่อสารและรูปแบบที่เป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบไปด้วยกระบวนการสื่อสาร ตามแนวคิดของ David K. Berlo¹ ตามลักษณะของ S M C R Model และการสื่อสารทางการเมืองของ Brian McNair² ผนวกเข้ากับทฤษฎีการสื่อสารสองจังหวะ (the two – step flow theory) ของ Paul F. Lazarsfeld³ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อมุ่งสรุปกระบวนการสื่อสารทางการเมือง เพื่อพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ที่มีปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและผู้รับ

ดังนั้น กระบวนการสื่อสารทางการเมือง จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงสิ่งที่ประชาชนต้องการหรือไม่ อยู่ที่ยุทธศาสตร์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นกลไกระหว่างรัฐบาล กับประชาชน เพื่อพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ประชาชน

¹David K. Berlo, *The Process of Communication*, (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1960).

²Brian McNair, (An Introduction to Political Communication), 2nd edition, (New York: Routledge, 1999).

³Paul F. Lazarsfeld, อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, *หลักการสื่อสารมวลชน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2549).

ของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม มีความแจ่มแจ้ง เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ เลือกใช้สื่อได้เหมาะสม และคำนึงถึงความสามารถของผู้รับสาร ซึ่งการสื่อสารประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. ผู้ส่งสาร (Sender)
2. เนื้อหาสาร (Message)
3. ช่องทางการสื่อสาร (Channel)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

**การศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีเพื่อ
การพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2552
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 – 30 กันยายน พ.ศ. 2552**

จากการศึกษากระบวนการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหาร
สูงสุดของจังหวัด ในการบริหารงานและจัดการข้อมูลข่าวสาร

ผู้ส่งสาร (sender: S)

ผู้ว่าราชการจังหวัด นายธนเชก อัสวานวัตร มีภูมิลำเนาอยู่อำเภออุทัย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา วัยเด็กชอบไปอยู่วัดเพื่อดูแลย่า และเรียนจบชั้นประถมที่โรงเรียนวัดอุโลม
อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสมัยเด็กเป็นคนเรียนเก่งขยันขันแข็งและมักชอบได้ทุน
ฉลาดของอำเภอซึ่ง มีอำเภอละ 1 ทุนตอนเด็กชอบเล่นกีฬาหลายประเภทและมักชอบชมมวย
ในงานประเพณีประจำปีของจังหวัดอยู่บ่อย ๆ เป็นคนมานะและชอบช่วยเหลือพ่อแม่ทำไร่ ทำนา
เป็นคนขยันตั้งใจเรียนจนสอบได้คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้อาศัยอยู่
วัดหัวลำโพง จนจบปริญญาโท สอบเข้ารับราชการเมื่อ พ.ศ. 2517 ในตำแหน่งปลัดอำเภอ ชีวิต
ราชการต้องเผชิญกับงานท้าทาย ตื่นเต้น เสี่ยงอันตราย ทุกข์ระทมทุกข์แทะคนกันไป ต้องไปปฏิบัติ
ราชการในดินแดนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหนือ อีสาน ครอบคลุมภาค
ลักษณะงานที่ทำมักได้ทำงานยาก ๆ เรื่องที่ใคร ๆ ไม่อยากทำ เช่น รักษาผู้ติดยาเสพติด เฮโรอีน
ที่อยุธยา ดำเนินการผู้บุกรุกโบราณสถานต่าง ๆ ชีวิตจริงเป็นคนรักความสงบ ชอบศึกษาปฏิบัติ

ธรรม และในช่วงรับราชการบางตำแหน่ง เช่น นายอำเภอ รองผู้ว่าราชการจังหวัด จะไปปฏิบัติธรรมตามวัดบนป่าเขาในชนบท เพื่อฝึกสมาธิปฏิบัติธรรมให้จิตใจสงบนิ่งมั่นคง⁴

ความรู้ (knowledge) ของนายธนเชก อัสวานวัตร จากการที่ เป็นผู้ชอบศึกษาหาความรู้ในหลายศาสตร์วิชาทำให้เป็นคนที่มีความรู้หลากหลาย ทั้งในด้านการเมืองการปกครองระดับปริญญาตรี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ 2 แห่ง พร้อมกันจนจบการศึกษาและท่านชอบอยู่วัดมาตั้งแต่เด็ก ๆ ทำให้มีความสนใจและเชี่ยวชาญในวิชาโหราศาสตร์ เคยไปนั่งพยากรณ์ในงานการกุศล ตั้งแต่ปี 2541 จนถึง 2549 เป็นเวลา 9 ปี นอกจากนี้ยังพยากรณ์ให้ข้าราชการและประชาชน ตามแต่เวลาและโอกาส⁵ การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพมากถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดมีความรู้ในเรื่องที่จะสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความน่าเชื่อถือที่สำคัญที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสาร ซึ่งได้แก่ ความรอบรู้ที่เกี่ยวกับงาน และความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ที่จะแสดงออก นอกจากนี้ จะต้องมีความเข้าใจลักษณะสังคมและวัฒนธรรม (social culture setting) เพราะในจังหวัดประชาชนมีสังคม และมีวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป จะมีการสื่อสารและตีความหมายแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งหรือระดับ (status) ในสังคม จากความเห็นข้างต้นทำให้ทราบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเข้าใจในการประเมินความสามารถของประชาชนและกลุ่มประชาชนจึงเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ในหลายรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงประชาชนในทุกระดับ

ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด นายธนเชก อัสวานวัตร เป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร ซึ่งก่อนการทำงานท่านได้ฝึกฝนการเรียนรู้ในศาสตร์ความรู้ในหลายแขนงวิชา ทั้งหลักการปกครอง และมีความรู้ความสามารถ เมื่อยังเล็กท่านชอบไปวัดจึงทำให้ท่านมีความเลื่อมใสศรัทธาในหลักธรรมคำสอน ในพระพุทธศาสนาและนำหลักคำสอนมาปรับใช้ในชีวิตร และการทำงาน⁶ ได้เริ่มเรียนรู้วิชาโหราศาสตร์จากตอนเด็ก ๆ และสนใจศึกษาหาความรู้เก็บข้อมูลมาตลอด โดยใช้ภูมิความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ นี้ มาช่วยในการปกครองโดยเป็นผู้มีความสามารถและมีบทบาทสำคัญในการสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับ เนื้อหาข่าวสาร ซึ่งมีเจตคติที่ดีต่อประชาชนเพื่อผลในการสื่อสารให้มีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่งและเป็นผู้มี

⁴ธนเชก อัสวานวัตร, ผู้ว่าฯ นักโหราศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สยาม แทรเวลเลอร์คอม จำกัด, 2552).

⁵เพ็งอ้าง.

⁶อ้างแล้ว.

ความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสม และง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับสารนั้น

ทักษะในการสื่อสาร (communication skills) เป็นสิ่งสำคัญในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดเพราะต้องเป็นผู้ส่งข่าวสารให้ประชาชนเข้าใจ ซึ่งต้องใช้ ทักษะความชำนาญ หรือความสามารถต่าง ๆ ที่จะทำการถ่ายทอดข่าวสาร ไปยังประชาชนให้สามารถเข้าใจข้อมูลได้โดยง่าย ทักษะในการสื่อสารนี้ได้แก่ ความสามารถในการพูด การเขียน การฟัง การตีความ ทักษะในการสื่อสาร หรือความสามารถในการสื่อสาร ของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละคนอาจมีมากน้อยต่างกัน ซึ่งความสามารถนี้ จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิผลของการสื่อสาร ถ้ามีมากก็ทำให้การสื่อสารได้ดี รวดเร็ว และง่ายแก่การเข้าใจ ทางการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อประชาชนได้กระทำในหลากหลายช่องทางแยกแยะไปตามกลุ่มอาชีพและสื่อที่จะเข้าถึงประชาชนในหลายช่องทาง ซึ่งนายธนเชก อัครวานุวัตร ได้แสดงความเห็นว่า

“การสื่อสารถึงประชาชน ต้องทำหลาย ๆ ด้าน เพราะว่าประชาชนมีหลายกลุ่มหลายอาชีพ ซึ่งบางคนสามารถเข้าถึงสื่อบางประเภทได้ผมเคยออกรายการผู้ว่าราชการจังหวัดพบประชาชน ซึ่งออกตามสถานีวิทยุ เรามีสถานีวิทยุเราจะทำอย่างไรให้เค้าได้ฟัง บางคนฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง เพราะฉะนั้นเราต้องเริ่มจากตอนต้นทางก็คือให้ทางประชาสัมพันธ์จังหวัดเชื่อมเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อที่จะได้ให้ไปรับเอาสื่อที่เราให้ไป เอาไปถ่ายทอดสดทันที หรือบางครั้งเค้าจะมาบันทึกบทสัมภาษณ์ และนำไปทำเป็นเทปเสียง เราออกรายการ มีออกรายการสดบ้าง อย่างไรก็ตามเราก็จะพยายามที่จะให้มีวิทยุชุมชนมากขึ้น”⁷

นายสมบัติ ไตรศักดิ์ ปลัดเทศบาลทบกวาง อ.แก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้แสดงความคิดเห็นในแนวทางการบริหารและพัฒนาจังหวัดกับการสื่อสารกับประชาชนของผู้ว่าธนเชก อัครวานุวัตร ว่าท่านได้สื่อสารทางตรงไปสู่ชาวบ้านเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ตรงจุดว่าต้องเน้นการสื่อโดยตรงคือใช้การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์อักษรสั่งตรงไปยังหัวหน้าส่วนราชการและสื่อวิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่ โดยกล่าวว่า

“ผมคิดว่าสิ่งที่ทำให้เรารู้ความต้องการของชาวบ้านคือต้องเข้าถึงเค้าเพื่อให้ รู้ปัญหาของเค้า และต้องสื่อสารให้เค้ารู้ว่าเราจะทำอย่างไรให้เค้าได้บ้าง ในเรื่องของการสื่อสาร ท่านผู้ว่าท่านจะมีหนังสือสั่งการและมีการให้ประชาชนตอบกลับเป็นแบบทูลเกล้า คือจากชาวบ้านมาสู่เรา จากเราลงไปสู่ชาวบ้าน การสื่อสารมันก็เป็นการสื่อสารทั้งจาก

⁷สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครวานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

จังหวัดสื่อกไปยังอำเภอ และผู้นำชุมชน แล้วก็องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับอีกอัน เราก็สื่อกผ่านจากหัวหน้าส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องลงไป แต่ว่าระบบของการสื่อสารมันก็จะ เป็น จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มันจะเป็นระดับชั้นไป ตอนนี้สำหรับในการสื่อสารของที่จังหวัดได้ดำเนินการอยู่เนี่ย ในส่วนของ การสื่อสารที่ใช้ก็จะเป็นการสื่อสาร สิ่งแรกก็คือการสื่อสารที่เป็นเชิงลายลักษณ์อักษร เพราะท่านผู้ว่า ธนเชก ะมีความสามารถในการเขียนหนังสือให้ประชาชนเข้าใจง่าย ๆ เช่น คิดคำขวัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะเฉพาะตัวของท่านผู้ว่าฯ รวมทั้งในการกล่าวเปิด งานต่าง ๆ ท่านผู้ว่า ธนเชก ะสามารถพูดได้อย่างน่าสนใจดึงดูดความสนใจกับ สื่อต่าง ๆ ของจังหวัดได้มากครับ”⁸

นางสาวรุ่งรัศมี ทะแพงพันธุ์ เจ้าหน้าที่งานปกครองปฏิบัติการ ที่ทำการปกครอง จังหวัดสระบุรีได้แสดงความคิดเห็นในแนวทางการบริหารและพัฒนาจังหวัดกับการสื่อสารกับ ประชาชนของนายธนเชก อัครวานุวัตร เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารรอบด้านทั้งการสื่อสาร โดยตรงด้วยการพูดได้ชัดเจนตรงไปตรงมา โดยนางสาวรุ่งรัศมี ทะแพงพันธุ์ ได้กล่าวว่า

“ดิฉันคิดว่าท่านพูดเก่งคะคือทางจังหวัดสระบุรีเราจะมีการจัดรายการวิทยุผู้ว่าพบ ประชาชนซึ่งท่านผู้ว่า ธนเชก ท่านจัดรายการท่านได้อธิบายงานประจำปีต่าง ๆ ของ จังหวัดและบรรยายความเป็นมาของงานท่านศึกษาความเป็นมาของงานว่ามีที่มา อย่างไรมาอธิบายประชาชน ชาวบ้านชอบท่านคะเพราะท่านคุยสนุกและมีความรู้ รอบตัวเยอะคะ”⁹

นายเทียม บั่นทอง ชาวบ้าน ตำบลมิตรภาพ อำเภออมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ได้แสดง ความคิดเห็นในแนวทางการบริหารและพัฒนาจังหวัดกับการสื่อสารกับประชาชนของนายธนเชก อัครวานุวัตร ที่เข้าใจชาวบ้านและเข้าถึงง่ายไม่ถือตัวพูดเก่ง พูดเยอะ และไม่ถือตัว โดยได้แสดง ความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

⁸สัมภาษณ์ นายสมบัติ ไตรศักดิ์, ปลัดเทศบาลตำบลท่าวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัด สระบุรี, 4 กันยายน 2556.

⁹สัมภาษณ์ นางสาวรุ่งรัศมี ทะแพงพันธุ์, เจ้าหน้าที่งานปกครองปฏิบัติการ ที่ทำการ ปกครองจังหวัดสระบุรี, 9 ธันวาคม 2556.

“ท่านผู้ว่า หนะเฮก ๆ ผมชอบท่านนะ ท่านพูดดีเวลาเปิดงานผมเห็นท่านพูดเข้าท่านะ ท่านรู้สึก มีสออดแทรกคำสอนพระด้วย ครับ”¹⁰

ทัศนคติของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ส่งสาร (attitude) เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการสื่อสารกับประชาชนให้มีทัศนคติคล้อยตาม ประกอบด้วยทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อตัวเอง ทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อสิ่งที่จะพูดและทัศนคติที่ผู้ส่งสารมีต่อผู้รับสาร ดังนี้

1. ทัศนคติของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อตนเอง กล่าวคือ ในการปฏิบัติงานรวมทั้งการสั่งการต่าง ๆ นั้นต้องมีทัศนคติหรือความเชื่อมั่นก่อนเพราะเป็นผู้บริหารเพื่อให้ประชาชนหรือผู้ส่งสารมีความรู้สึก มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถ ก็จะทำให้การสื่อสารได้ดี ได้รับการยอมรับและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ จะเห็นได้จากการให้ความร่วมมือในการประสานขอความร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัด จากความเห็นของนายธนเชก อัสวานวัตร ในบทบาท เป็นผู้พัฒนาการสื่อสาร เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าผู้ว่าราชการจังหวัด คือ ผู้ที่จะสามารถนำการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในทุก ๆ ด้านรวมทั้งการพัฒนาการสื่อสารด้วย จะเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัด บางท่านสามารถทำงานแล้วได้เกิดการยอมรับอย่างสูงในขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดบางท่านในเรื่องเดียวกันกลับได้รับการยอมรับน้อยกว่า ซึ่งสิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักการพัฒนาสื่อสารให้เกิดประโยชน์ ซึ่งนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนในเรื่องนี้เพิ่มเติม

“นอกจากเป็นผู้นำผู้สนับสนุนผู้ประสานผู้พัฒนาแล้วก็เกิดผู้บูรณาการสื่อสาร คำว่าบูรณาการสื่อสารคือในขณะนี้ ยกตัวอย่างในจังหวัดสระบุรีเรากำลังมีโครงการ การสร้างเครือข่ายผู้สื่อข่าวในจังหวัด เพื่อจะสอดคล้องและสะท้อนถึงการสร้างให้เกิดระบบธรรมมาภิบาล เมื่อเป็นอย่างนี้ ถ้าหากท่านผู้ว่าฯสามารถบูรณาการอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน ตำบล สามารถบูรณาการพนักงานข้าราชการปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการของรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบรรดาองค์กรสื่อสารมวลชนที่มีอยู่ NGO ที่ทำหน้าที่สื่อสารมวลชนมีอยู่ มาช่วยกันบูรณาการร่วมกันในการที่จะช่วยเผยแพร่สื่อสารงานในแต่ละครั้งก็จะทำให้เกิดการทำงานที่เป็นเอกภาพ เอกลักษณะขึ้น เพราะฉะนั้นบทบาทสุดท้ายในเรื่องของบูรณาการจึงเป็นบทบาทที่สำคัญมาก”¹¹

¹⁰สัมภาษณ์ นายเทียม บั่นทอง, ชาวบ้าน ตำบลมิตรภาพ อำเภอเมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี, 19 กันยายน 2556.

¹¹สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

นางสมพร พัฒนชัยวัตร แรงงานจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนในเรื่องนี้เพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า

“ท่านผู้ว่า ธนเชก อัครวานุวัตร ท่านจะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่าหน่วยงานใดควรมาเป็นเจ้าภาพร่วมมือกันทำ และคอยติดตามความก้าวหน้า เพื่อให้เกิดระบบธรรมมาภิบาล ท่านผู้ว่าธนเชกฯ สามารถบูรณาการข้าราชการปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการของรัฐวิสาหกิจ ท่านรู้พื้นที่ว่าใครถนัดอะไรและเลือกใช้งานตามความเหมาะสม โดยให้แต่ละหน่วยงานราชการมาช่วยกันทำงานร่วมกันในแต่ละครั้งทำให้การทำงานที่เป็นเอกภาพ มากขึ้น”¹²

2. ทศนคติของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อเรื่องที่จะสื่อสาร ในฐานะเป็นผู้นำ เพราะเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด นำข้อมูลสื่อสารไปสู่ประชาชน ส่วนราชการก็จะเห็นความสำคัญหรือดำเนินการตาม ในฐานะเป็นผู้สนับสนุน โดยพยายามสนับสนุนในทุกส่วนราชการ, รัฐวิสาหกิจ, องค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรประชาชน ได้รู้จักการสื่อสารทั้งสองทาง คือสื่อสารระหว่างการสะท้อนข้อมูลปัญหาให้กับระดับผู้บริหารรู้และในขณะเดียวกันการสื่อสารโดยรับเอาข้อมูลเนื้อหาไปสู่ประชาชน และในฐานะ ผู้ประสานเพราะ การสื่อสารจากรัฐบาลสู่ภาคประชาชนหรือจากรัฐบาลสู่การปกครองท้องถิ่นเอง หรือระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นกับองค์กรปกครอง ท้องถิ่นเอง ถ้าไม่มีตัวเชื่อมก็จะมีปัญหา ซึ่ง นางอารีย์ ศีรวิวรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี ในทัศนะของผู้บริหารงานช่วยผู้ว่าฯ มีความเห็นสอดคล้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด คือหน้าที่ตามภารกิจจะผ่านกลไกของรัฐกลไกของรัฐคือ การพัฒนาชุมชนที่มีเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับอำเภอจนถึงระดับตำบล และในขณะเดียวกันบทบาทหน้าที่ คือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้กับประชาชน ซึ่งในส่วนของการทำหน้าที่ ก็จะมีการสื่อสารเป็นขั้นตอน ระหว่างพัฒนากรอำเภอ พัฒนาการจนถึงกลุ่มผู้นำองค์กรและเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ ถึงผู้นำหรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จะมีสมาชิก ที่ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ เพราะฉะนั้นในการสื่อสารแต่ละครั้ง ประชาชนก็จะได้รับข้อมูลข่าวสารโดยตรง อีกลักษณะหนึ่ง ก็คือการสื่อสารผ่านกลไกของรัฐ ตามบทบาทหน้าที่ ในเรื่องของการสื่อสารผ่านตัวแทนจะเป็นในลักษณะที่ มีกลุ่มองค์กรที่เข้ามาเป็นสื่อบุคคล โดยได้แสดงความเห็นว่า

“อย่างเช่นผู้สื่อข่าวท้องถิ่น ตัวแทนจากเคเบิลทีวี ที่ว่าเราใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวอยู่วิทยุชุมชน ก็เราจะมีผู้นำชุมชนของเราบางคนมีศักยภาพที่เข้าไปอยู่ในเครือข่ายของวิทยุชุมชน มีงานอะไรของจังหวัดเราก็จะผ่านไปหลาย ๆ ช่องทาง อย่างเช่นเวลาจะ

¹² สัมภาษณ์ นางสมพร พัฒนชัยวัตร, แรงงานจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

จัดงาน มหกรรมโอท็อป มหกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เราก็ใช้ช่องตัวนี้ประชาสัมพันธ์ออกไป และขณะเดียวกันมีอะไรดี ๆ เดี๋ยว ๆ ที่เกี่ยวกับการสื่อสารเป็นการทำงานของเรา เราก็จะผ่านทางสื่อนี้เพื่อให้พี่น้องประชาชนข้างล่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเขาจะได้เข้าถึงข่าวสาร ได้ประโยชน์สูงสุดจากกิจกรรม หรืองานที่เราจัดประมาณนั้น”¹³

นายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นายธนเชก อัครวานุวัตร มีความรู้ที่มีต่อเรื่องที่จะสื่อสาร โดยสนับสนุนเพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า

“ท่านผู้ว่าฯ ธนเชกฯ มีแนวคิดเรื่องการสื่อสารต่าง ๆ ที่ทำมามันค่อนข้างที่จะดีอยู่แล้ว คือมีความเข้าใจในเนื้อหาอยู่แล้วการสื่อสารเราดีอยู่แล้วแต่ประสิทธิภาพ และกลไกต่าง ๆ อาจดีบ้างไม่ดีบ้างแต่ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับคนแหละ ใช้คนเป็นพื้นฐานภาพรวมทั่วไปคิดว่ายอมรับได้ เช่นการรณรงค์ถ้าเราเป็นตัวตั้งตัวตีทุกอย่างไม่ค่อยได้ผล แต่ให้แนวทางการทำงานวางเนื้อหาให้”¹⁴

3. ทักษะของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อผู้รับสาร การที่ผู้ส่งสารมีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับสารนั้น ทำให้เกิดความจริงใจ มีความตั้งใจ เสียสละ มีความรู้สึกที่ดี อาจใช้การสื่อโดยตรง อาทิเช่น การออกจังหวัดเคลื่อนที่ หรือ ออกหน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน หรือออกไปพบปะประชาชน หรือไปคุยกับประชาชนที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ทำให้ได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยน หรือการเปิดประชุม เปิดงานต่าง ๆ และสื่อสารในสิ่งที่ต้องการให้ประชาชนได้ทำหรือไม่ต้องการให้ประชาชนทำอะไร การลงพื้นที่ก็เพื่อไปรับฟังความเดือดร้อนของประชาชน แล้วก็เอากลับมาเพื่อทำงานต่อ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดตามหลักการในการสื่อสาร

โดยนางสมพร มโนรัตน์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี ได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในแง่แนวคิดการทำงานในบทบาทการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังประชาชน อยู่ที่มุมมองของผู้บริหารจะมีแนวความคิดใช้การสื่อสารว่า

“ในเรื่องของ การสื่อสารคือการสร้างความเข้าใจ ไปยังบุคคลที่จะให้เค้าเห็น คิด และเข้าใจตามที่เรารู้เข้าใจต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมจากคน คนนั้น แต่อย่าง ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องการร่วมมือกับทางนายอำเภอ ก็ต้องเชิญนายอำเภอมา

¹³ สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

¹⁴ สัมภาษณ์ นางสมพร พัฒนชัยวัตร, แรงงานจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ประชุม ถ้าสมมุติว่าผู้ว่าราชการจังหวัดต้องการประเด็นนี้ แต่มอบรองผู้ว่าราชการจังหวัดมานั่งคุย ก็จะไม่ใช้ประเด็นของผู้ว่า”¹⁵

ซึ่ง นายถวิล ภูพงษา ประชาชน ในอำเภอเมืองสระบุรีได้แสดงความเห็นสอดคล้องที่ว่าราชการจังหวัด ในแง่แนวคิดการทำงานในบทบาทการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังประชาชน ว่า

“เคยเจอท่านผู้ว่า ธนเชก ท่านมีความรู้ในหลายด้านท่านดูหมอบเป็น คอยสนุก ไม่เกร็งครับ เจอท่านตอนออกจังหวัดเคลื่อนที่ครับ เห็นท่านพูดสั่งงานราชการชัดเจนดีครับ”¹⁶

ระบบสังคม (social systems) และ วัฒนธรรม (culture) ในการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ส่งสาร จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารของประชาชน หากผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้รับสารอยู่ในสังคมแบบเดียวกัน ก็จะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่เหมือนหรือสอดคล้องกันอย่างยิ่ง เช่น ในการสั่งการในทางราชการอาจใช้หนังสือสั่งการตามระเบียบของกฎหมายให้เป็นไปตามรายละเอียดที่ส่งไปในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรืออาจใช้การประชุมประจำเดือนในฐานะผู้บริหารก็สามารถออกคำสั่งให้ทำตามกรอบนโยบายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ไว้ได้ ดังจะเห็นได้จากการใช้สื่อต่าง ๆ ซึ่ง นายธนเชก อัครวานุวัตร ใช้หนังสือสั่งการแบบราชการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม ตามกรอบการบริหารบ้านเมืองเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของ นางจิตรา หลวงเจริญ กำนันตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี กล่าวว่า

“ผู้ว่าจะสั่งมาตามหัวหน้าส่วนระดับจังหวัดเรื่อง งานวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัด ไปยังอำเภอ แล้วถึงจะลงมาตำบล อำเภอแจ้งอย่างไรลงไปทีที่กำนัน อำเภอจะมีหนังสือ มีประชาสัมพันธ์ แล้วประชุมหัวหน้าส่วนประชุมผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอก็จะนำเสนองานราชการของแต่ละจังหวัดมาบอก อีกทางหนึ่งที่สระบุรีผู้ว่าฯจะประชุมกำนันสัญญาบัตรทั่วทั้งสระบุรีผู้ว่าฯก็จะเอาโครงการต่าง ๆ ของสระบุรีที่มีอยู่แจ้งให้ที่ประชุม คือมีวิธีปฏิบัติปกติ คือจากหัวหน้าส่วน จากนายอำเภอแล้วจึงมากำนัน คือมีการประชุม การประชาสัมพันธ์การสั่งการ การประชาสัมพันธ์ทำอย่างไร การประชาสัมพันธ์ก็จะมีนโยบายของสระบุรี เช่น การประกอบอาชีพ โอท็อป งาน

¹⁵สัมภาษณ์ นางสมพร มโนรัตน์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี, 26 กันยายน 2552.

¹⁶สัมภาษณ์ นายถวิล ภูพงษา, ประชาชน อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี, 26 กันยายน 2552.

ประเพณีสงกรานต์ งานบุญเข้าพรรษา ออกพรรษาของจังหวัดอำนาจอำนาจม้งาน
สำคัญรีบเร่งก็จะเรียกกันพบแล้วมีการประชุมโดยเร่งด่วน”¹⁷

ซึ่ง หากผู้ส่งสาร และผู้รับสารอยู่ในสังคมที่ต่างกัน ก็จะมีวิธีการหรือรูปแบบการ
สื่อสารที่ไม่เหมือนกัน เช่น การที่ผู้ว่าเลือกใช้ทั้งการใช้หนังสือสั่งการและการพบปะกับประชาชน
โดยตรงนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความเป็นประชาธิปไตยในการแสดง
ความคิดเห็น ย่อมรับรู้ข่าวสาร หรือให้ความสนใจ ในข่าวสารอย่างเป็นอิสระ จากความเชื่อ
ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนหรือต่างกัน จะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ

สรุปผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ส่งสาร

จากข้อมูลพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ส่งสาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดใน
จังหวัด คือ ผู้บริหารราชการสูงสุดของจังหวัดที่มีต่อประชาชนได้กระทำสื่อสารในหลากหลาย
ช่องทางแยกแยะไปตามกลุ่มอาชีพและสื่อที่จะเข้าถึงประชาชนในหลายช่องทาง จากบทบาทการ
สื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้สื่อสารแบบใช้เจตคติ ที่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การสื่อสาร
ได้ผลดีนั้นจะให้การสื่อสารโดยตรงจากการประชุมมอบหมายงานและผ่านตัวกลางโดยใช้หนังสือ
สั่งการแบบเป็นทางการเอกสารของราชการโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม และลงในพื้นที่
ด้วยตัวเองเป็นหลัก ทั้งนี้ จากแนวคิด เจตคติเกี่ยวข้องไปถึงการยอมรับ ระหว่างผู้ส่งคือผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่มีทักษะความรู้พื้นที่ และความสามารถส่วนตัวที่สนใจศึกษาประวัติความเป็นมาของ
จังหวัดสระบุรี ซึ่งทำให้สามารถสั่งการมอบหมายงานให้แก่หน่วยงานทำตามความเหมาะสม
และผู้รับสารคือข้าราชการและประชาชน โดยการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเน้นที่
กลุ่มเป้าหมายว่าต้องการสื่อสารแบบใดบ้าง โดยเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับ
กลุ่มผู้รับสารและเลือกใช้สื่อที่คำนึงถึง ความรู้ เพื่อการสื่อสารให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด
ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย จะได้ไม่มีข้อผิดพลาด โดยมีการสั่งการทั้งเอกสารการสั่งการและสั่งการ
โดยตรงกับผู้รับผิดชอบในพื้นที่แจ้งข้อมูลข่าวสารโดยตรงกับประชาชน จากการบริหารและพัฒนา
แผนงานยุทธศาสตร์คือการประชุมมอบหมายนโยบายให้หัวหน้าส่วนราชการตามแผนงาน
มอบหมายงานต่าง ๆ ให้ตรงกับงานและประสานหน่วยงานให้บูรณาการร่วมกัน และใช้เครื่องมือที่
หน่วยงานราชการมีอยู่ ออกประกาศชี้แจงและลงพื้นที่โดยตรงเพื่อ ทำความเข้าใจร่วมทั้งจัดทำ
ประชาคม เวทีชาวบ้านเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลจากประชาชนที่มีความต้องการ และทำความเข้าใจ
ในแผนงานพัฒนาของจังหวัด

¹⁷ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, รายงานการ
ประชุมจังหวัดสระบุรีประจำเดือนกันยายน, 29 กันยายน 2552.

สาร (Message: M)

แนวทางการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี กับการให้ ข้อมูลข่าวสาร (message) กับประชาชนเกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสารของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีการเรียบเรียงเนื้อหาของสาร เช่น การเลือกใช้คำ การจัดลำดับ ความสำคัญของสาร การอธิบาย เพื่อให้ประชาชนหรือผู้รับสารสามารถเข้าใจข้อมูลได้ตามที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีต้องการ

การสื่อสารการส่งข่าวสารเนื้อหาสาระให้กับผู้รับสารหรือประชาชน

การกำหนดเนื้อหาข่าวสารส่วนใหญ่จะต้องดูกลุ่มเป้าหมายและส่วนใหญ่มักจะเป็นใน หลายลักษณะขึ้นอยู่กับปัจจัย สถานการณ์ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งอาจต้องใช้ ความสัมพันธ์ส่วนตัวประกอบ วิธีการสื่อสารโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัด เช่น มีการจัดวิทยุผู้ว่า พบประชาชนและตอบคำถามในการรายงานข่าวสารก็จะเป็นในเรื่องนโยบายของส่วนกลางมา บอกเล่าและงานประเพณี กิจกรรม ต่าง ๆ นั้นตัวผู้ส่งสารหรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีการ เตรียมการและมีกรอบในเรื่องเนื้อหาที่ตรงกับประชาชนคือนำข้อมูลที่ใกล้ตัวประชาชนสอดแทรก และ ชี้แจงแผนงานต่าง ๆ ผ่านสื่อโดยตรงและผู้ว่ายังใช้เอกสารเพื่อความละเอียด และทำให้เกิด ความชัดเจนเนื้อหาไม่คลาดเคลื่อน รวมทั้งมีการทำหนังสือราชการส่งลงไปยังหน่วยงานเพื่อ สั่งการและมีรายละเอียดในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติได้ทำตามแผนงานได้ถูกต้อง และเนื้อหา สารก็จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงเรื่องบอกเล่าให้เข้าใจง่าย มีช่วงเวลา ออกสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ก็มีการให้สื่อมวลชนผู้ชำนาญโดยตรงมา ทำหน้าที่ในกิจกรรมใหญ่ เน้นเป็นเรื่อง ๆ ไป

จากการสื่อสาร ที่กล่าวมาข้างต้นตัวชี้วัดแห่งความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพของ การสื่อสารมีขึ้นเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนাজังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่ง แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาจังหวัดในอนาคต โดยทำขึ้นเพื่อให้ สอดคล้องกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นตาม แผนยุทธศาสตร์การพัฒนাজังหวัดในปีงบประมาณ 2552 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 – 30 กันยายน พ.ศ. 2552 มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: การพัฒนาอาชีพและรายได้ให้อยู่ดีมีสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาอุตสาหกรรม และเกษตรเพื่อการส่งออก

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การบริหารจัดการขนส่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 6: การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 7: การเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีมิติด้านการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม องค์กร (การบริหารจัดการ) และการเปลี่ยนแปลงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนมิติในเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใกล้เคียงขยายไปสู่พื้นที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของท้องถิ่น ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาของท้องถิ่น ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ แผนงาน ความสำเร็จในการสื่อสารของนายธนเชก อัครวานุวัตร เพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์ทั้ง 7 ประเด็น เรื่องที่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้มีประสิทธิภาพ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน ในการบริหารงานตามทิศทางของจังหวัด จึงต้องกำหนดทิศทางให้ชัดเจน โดยเฉพาะวิสัยทัศน์ เพราะฉะนั้นต้องเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันและทรัพยากรของจังหวัดที่มีอยู่ เมื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และรู้ว่าเป้าหมาย รู้วัตถุประสงค์ ว่าจะไปทิศทางใด จังหวัดสระบุรี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่าเน้นเป็นฐานการผลิตอาหาร สองเรื่องวัสดุก่อสร้าง สามเรื่องของการท่องเที่ยว ดังนั้นการบริหารงานต่าง ๆ ก็จะเป็นเรื่องง่ายหากรู้กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: การพัฒนาอาชีพและรายได้ให้อยู่ดีมีสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากแผนพัฒนาจังหวัดสระบุรีนั้นมียุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอยู่ดีมีสุขเป็นยุทธศาสตร์ที่สื่อสารให้ชาวบ้านทำได้ยากแต่เป็นเรื่องที่ชาวบ้านสนใจเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาวบ้านโดยตรงจึงมีความสนใจประเด็นนี้ ดังนั้น นายธนเชก อัครวานุวัตร ได้วางแผนความคิดในเรื่องอาชีพและการสร้างรายได้ ไว้ว่า

“ซึ่งในการลงพื้นที่ แต่ละพื้นที่จะทำให้เข้าใจมากขึ้นว่า ไม่ง่ายในเรื่องของความรู้ เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชน ตราบใดที่ภาวะเศรษฐกิจยังไม่ได้ทำให้ อาชีพ ยังไม่ค่อยดี เป็นเรื่องที่ทางราชการต้องหาวิธีการต่าง ๆ สอดแทรกไปเรื่อย ๆ ในโอกาสต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รู้ เรื่องกันต่อไป ดังนั้นบทบาทของผู้ว่าราชการ จังหวัดเราต้องเสริมบางจุด บางเรื่อง เพื่อให้เข้าใจ ถ้ามีแต่การฝึกอบรม อาจจะไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพการณ์ อาชีพสถานะความเป็นอยู่ต่าง ๆ เราจึงมีโครงการ สนับสนุนประชาชนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ในหมู่บ้านเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ ประชาชนอีกทางและได้รับการตอบรับจากประชาชนเป็นอย่างดี เช่น กลุ่มแม่บ้านที่ ผลิตภัณฑ์กะหรี่ปั๊บ ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสระบุรีและทางจังหวัดได้สนับสนุนในเรื่องการ ประชาสัมพันธ์ทำทั้งเรื่องเอกสารเผยแพร่ ให้ข่าวสารสื่อสารทางวิทยุ ด้านกว้างต่าง ๆ และเน้นการพึ่งพาตัวเองให้มาก ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง นำมาพัฒนาจังหวัด บุรณาการหน่วยงานราชการให้เป็นตัวอย่าง ทั้งขอความร่วมมือกับท่านเกษตร จังหวัดในเรื่องของการให้ความรู้ในเรื่องการทำการเกษตร และสำนักงานพัฒนาที่ดิน ในการให้ความรู้ในการทำปุ๋ยหมัก ใช้เองเพื่อลดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังขอการสนับสนุน กล้าไม้จาก ท่านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มาร่วมมือกันในการ ออกจังหวัดเคลื่อนที่ เป็นการเสริมรายได้ และทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ของการพัฒนาอาชีพเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้ เมื่อหมู่บ้านใดทำแล้วได้ผลก็นำมา ขยายผล ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เป็นตัวอย่างและถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างประชาชน ทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างชาวบ้านมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันมากขึ้น ผมว่า เป็นสิ่งที่ทางจังหวัดเราสนับสนุนและนำปราชญ์ชาวบ้านมา ออกรายการให้ความรู้ ในสถานีวิทยุของจังหวัด เช่น รายการหมอดิน เป็นต้น สอดแทรกในสื่อต่าง ๆ ของ จังหวัดอีกทาง”¹⁸

นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นสอดคล้องกับ นายธนเชก ๙ ไว้ว่า

“ปัจจุบันมีคนเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงขนาดไหน ทั้ง ๆ เศรษฐกิจพอเพียงใน เรื่องการพัฒนาอาชีพเพื่อเศรษฐกิจพอเพียงมันเป็นเรื่องทั่วประเทศ แต่เนื้อหาจริง ๆ ทำตรงหรือเปล่า มันก็ไม่ใช่ กรณีของการพัฒนาอุดมการณ์มันยากไหม จะว่ายาก ก็ไม่ยาก ว่าง่ายก็ไม่ง่าย มันก็ไม่ต่างกับเรื่องพัฒนาอาชีพ ที่ว่าแล้ว”¹⁹

¹⁸ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานัฐวร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

¹⁹ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

นางสาวจิตรา หลวงเจริญ กำนันตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นสอดคล้องกับ นายธนเชก อิศวานัฐวร ไว้ว่า

“ช่วงแรกเลยผู้ว่าฯก็จะสั่งมาตามหัวหน้าส่วนระดับจังหวัดถ้าเป็นเรื่องอาชีพก็จะมา ชุมชน ลงมาอำเภอ แล้วก็ลงมาตำบล ชาวบ้านก็จะให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดำเนินการ ให้ และมีที่ชาวบ้านติดต่อโดยตรงหาผู้ว่าฯเลย แต่ส่วนใหญ่จะไม่มี คือมีอะไรคุยกัน ก่อนให้เป็นไปตามขั้นตอน เพราะมีกลุ่มอาชีพที่ไม่มีปัญหา บางบ้านมีอาชีพอยู่แล้ว แล้วตอนนี้มีงบกองทุนบทบาทสตรีขึ้นมาอีกทาง”²⁰

ยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาอุตสาหกรรม และเกษตรเพื่อการส่งออก

ในประเด็นเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกษตรเพื่อการส่งออกอยู่ในวิสัยทัศน์ ของจังหวัดสระบุรี เพราะจังหวัดสระบุรีเป็นเมืองอุตสาหกรรมอยู่แล้วเพราะมีโรงงานอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่หลายแห่งแต่เรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในจังหวัด ดังนั้น นายธนเชก อิศวานัฐวร มองว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ยากคือ ต้องมีแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน ดังความเห็นนี้

“เรามีเป้าหมายสินค้าทางเกษตรเราต้องมีคุณภาพ เราก็เสริมเป็นฐาน ต่อไปมันก็จะ เป็นกลุ่ม กลุ่มใดกลุ่มนั้นก็จะไปสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้นกลุ่มต่าง ๆ จึงถือว่าเป็นตัว ช่วยให้กับผู้บริหาร”²¹

นายอารีย์ ศีรีวรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี ได้กล่าวเสริมในเรื่องการผลิตสินค้า การเกษตรเพื่อส่งออกไปสู่ตลาดในขนาดใหญ่ขึ้นได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วน ได้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การทำงานของกระทรวง เค้าก็มาพูดถึงเรื่องการส่งเสริมโอท็อปของ กระทรวงมหาดไทย เค้บอกว่าจริง ๆ แล้วสิ่งที่ผู้ประกอบการโอท็อปต้องการคือในเรื่อง ของการตลาดเพราะว่าชาวบ้านรู้แต่การผลิต ช่องทางการตลาดไม่ค่อยจะรู้ คือจะรู้ใน พื้นที่ที่ว่าทำแล้วก็ขาย ๆ ในพื้นที่ของตัวเอง ที่เขาเสนอ อย่างน้อย ๆ ให้เปิด ช่องทางการตลาดขึ้นมา โอท็อปเอียร์ โอท็อปชิตี 2 ครั้งนี้ก็โอเค คือ โอท็อปชิตีนี้ กระทรวงมหาดไทยต้องคอยลิงค์”²²

²⁰ สัมภาษณ์ นางสาวจิตรา หลวงเจริญ, กำนันตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี, 23 ธันวาคม 2552.

²¹ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานัฐวร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

²² สัมภาษณ์ นายอารีย์ ศีรีวรรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การพัฒนาการท่องเที่ยว

แนวคิดด้านการพัฒนาท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่สืบทอดง่ายเพราะอยู่ในวิสัยทัศน์ของจังหวัด แต่อาจเสริมสร้างการท่องเที่ยวของจังหวัดสระบุรี และพยายาม สื่อในจังหวัด เชิญสื่อ หนังสือพิมพ์ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และส่วนกลาง ที่จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำหนังสือ รวมกัน จัดทำหนังสือ กระจายออกไปทั่วประเทศ ประกอบกันหลาย ๆ ด้านส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเมื่อได้กำหนด วิสัยทัศน์ ทั้งสามอย่างนี้ชัดเจน และการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ชัดเจน ต้องมีคุณภาพชั้นนำของประเทศ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสังคมอยู่ดีมีสุข และเมื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางที่ชัดเจน เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์ที่วางไว้ก็จะบรรลุผลโดยง่าย

ในประเด็นนี้ นายธนเชก อัครวานุวัตร มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และทำยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และจัดประชุมเพื่อสร้างให้เกิดการรวมเป็นกลุ่ม ดังที่ได้กล่าวว่า

“การส่งเสริมกับรายได้ คือเค้าเห็นว่าเค้าจะได้ประโยชน์จากตัวนี้ เค้าจึงเข้ามาร่วมกับเรา ตอนแรกที่ผมมาไม่เห็นมีการจัดตั้งชมรม สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัด เราต่างคนต่างอยู่ แต่พอผมมาผมก็รวมเป็นกลุ่ม ตอนนี้อยู่เป็นสมาคมเรียบร้อยแล้ว และทุกคนก็พร้อม แล้วจังหวัดก็ประกาศว่าปีหน้าจะเป็นปีท่องเที่ยว ถ้าทุกคนพร้อมใจกันมาร่วมกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราต้องถามเค้าก่อนว่าเค้าโอเคไหม เค้าจะร่วมกับเราไหม เค้าจะทำไหม ถ้าเค้าไม่ทำผมก็ไม่ทำ ถ้าเค้าทำผมก็ทำ”²³

นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นไว้ว่า

“การท่องเที่ยวก็ทำนอง มันไม่ต่างกัน ในความยากง่าย ถ้าเราสามารถในแต่ละเรื่อง เราใช้คนได้ถูก คนมีความพร้อม”²⁴

นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกับนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัด ในปัจจัยที่สื่อสารแล้วมีประสิทธิภาพเรื่องยุทธศาสตร์ และแผนงานต่าง ๆ นั้นดูได้จากตัวชี้วัด ที่ว่า

“ในเรื่องยุทธศาสตร์และแผนงานต่าง ๆ ในการพัฒนา ซึ่งสระบุรีเราก็จะมีประมาณ 7 ยุทธศาสตร์อันที่เป็นการสื่อสารง่ายสุดก็เรื่อง ท่องเที่ยวกับเรื่องพัฒนาอาชีพและ

²³ สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครวานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

²⁴ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

รายได้ เพราะเราเข้าไปเห็นชัดเจน แล้วเขาก็ เป็นความต้องการที่ทำที่ก็เห็นผลทันที
ขอความร่วมมืออะไรก็ค่อนข้างง่าย”²⁵

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายอารีย์ ศีรวัตรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี และ
ได้กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า

“มีการเชื่อมโยงสินค้าโอท็อปไปสู่การพัฒนาท่องเที่ยวโดยการ เอาไปเชื่อมกับวาระ
การท่องเที่ยว เค้าวจะมีปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อจะให้ทางท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์
ออกไปว่ามีงานอะไรในประเทศไทยในหัวงไหน ๆ อย่างน้อย ๆ จะเป็นการเชิญชวน
ชาวต่างชาติมาดู แล้วชาวต่างชาติที่มาถ้าสนใจในเรื่องของสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์
ของชาวบ้านเค้าสามารถที่จะดูสักวันในงานได้เลย และขณะเดียวกันเค้าก็บอกว่า
จริง ๆ แล้วที่ตอนเปิดงานมา ที่เชิญทูตเข้ามา ทูตจำประเทศไม่ได้ ทูตที่เข้ามาชมอยู่
ประเทศหนึ่งบอกว่า จริง ๆ แล้วโอท็อปนี่เป็น *small is beautiful* คือเป็นอะไรที่เล็ก
ๆ น้อย ๆ แต่ว่าเป็นสิ่งที่สวยงามและมันสื่อถึงวัฒนธรรมวิถีชีวิต ก็เลยเป็นช่องที่
มหาดไทยน่าจะต่อยอดตรงนี้เข้าไป และขณะเดียวกันในส่วนที่พอมองดู เนื่องจาก
นโยบายโอท็อปเป็นสิ่งที่ประชาชนได้ประโยชน์โดยตรง แล้วเครือข่ายก็สนใจที่จะ
พูดคุยโดยตรง”²⁶

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ด้านพัฒนาคุณภาพคน เน้นเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ เช่น แก้ไขปัญหาโดยการจับใจ
ผู้ร้ายไม่ได้ จึงต้องพัฒนาคน ทั้งมีอาชีพ ฐานะความเป็นอยู่ จึงไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ให้ประชาชน
ได้เรียนรู้ว่ามนุษย์มักจะเกิดทุกข์ก่อนแล้วค่อยรู้ตัวหาทางแก้ ถ้าอยู่ในสภาวะความสุขสบาย ก็
ไม่สนใจปัญหา เพราะฉะนั้นเมื่อมีทุกข์หรือมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ต้องยกประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้มา
สร้างกระแสดความต้องการของประชาชน เพื่อให้ดีขึ้น อีกประการหนึ่งก็คือ การให้ประชาชนได้
เรียนรู้ต่าง ๆ ต้องเข้าไปถึงจิตใจ ถ้าจิตไม่ยอมรับด้วย ก็ไม่มีทางที่จะร่วมมือ จึงต้องพยายามลงให้
ถึงตัวบุคคล ให้รู้โดยทางจิตใจของประชาชนเอง การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญ ต้อง
ส่งเสริมให้ชาวบ้าน ชุมชนเข้มแข็งเรื่องของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพราะว่าการสมัครเป็น
ผู้นำชุมชน สมัยก่อนคนไม่ให้ความสนใจ แต่ปัจจุบันเริ่มให้ความสนใจ เมื่อเป็นเช่นนี้แสดงว่ามี
การตื่นตัว หรือมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของตนเอง

ประเด็นการพัฒนาคนและสังคม นายธนเชก อัสวานวุตตร มีความเห็นว่า

²⁵ สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

²⁶ สัมภาษณ์ นายอารีย์ ศีรวัตรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

“อุดมการณ์ทำค่อยข้างยากแต่ก็ต้องทำ เพราะว่าถ้าทำคุณภาพของสังคม ของคนได้ จะส่งผลให้การพัฒนา การบริหารจัดการบ้านเมืองดีขึ้นถ้าเราพัฒนาคนได้ วางระบบ และพัฒนาคนทำให้ได้ข้อเท็จจริงว่าคนคือ ผู้วางระบบ คนสร้างระบบ ระบบไม่ได้ สร้างคน”²⁷

ในด้านการพัฒนาอุดมการณ์ประชาธิปไตยนั้น นายธนเชก อิศวานวุตตร มีความเห็นว่าเป็นเรื่องของนามธรรม ในส่วนของอุดมการณ์ ต้องปลูกฝังกันนาน ต้องใช้เวลาซึ่งสิ่งต่าง ๆ ต้องแล้วแต่ความเชื่อ อาจจะไปขัดกับวัฒนธรรมประเพณี หรือสิ่งที่ดำรงชีวิตอยู่ บางทีอาจทำไม่ได้ ประเด็นการพัฒนาอาชีพ เป็นยุทธศาสตร์ที่ประชาชนให้ความสนใจ เพราะส่วนใหญ่ต้องการทำงานและมีรายได้เข้ามามาก ๆ ทำให้มีฐานะดีขึ้น ดังนั้นการพัฒนา ประชาชนจึงตั้งใจฟัง และสนใจในยุทธศาสตร์นี้

“เนื่องจากประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจ เพราะประชาชนยังเข้าใจว่าการเลือกตั้งคือประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นจึงต้องใช้วิธีการที่จะแทรกข้อมูลให้ประชาชนได้รับเรียนรู้ว่าประชาธิปไตยมิใช่ แค่ไปเลือกตั้ง จึงต้องทำทั้งเรื่องเอกสาร เรื่องของการประชุมชี้แจงต่าง ๆ เรื่องของการให้ข่าวสารสื่อสารทางวิทยุ ด้านกว้างต่าง ๆ หากการบริหารงานโดยได้คำนึงในระดับ ท้องถิ่น ระดับชาติ ก็จะทำให้ประชาชนเข้าใจ เรื่องของประชาธิปไตย จึงต้องให้ทุกส่วนร่วมมือกันในการดำเนินงาน ทางปฏิบัติ ถ้ามีความรู้ ได้มีการรับสัญญาณรับการสื่อสารต่าง ๆ โดยเฉพาะโทรทัศน์ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งจะทำให้คนได้เรียนรู้มีประสบการณ์หรือได้ผ่านสถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ประชาชนจะเริ่มเข้าใจ ฉะนั้นการที่จะให้ความรู้ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของประชาชน เช่น กลุ่มความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสระบุรี เป็นสี่เหลี่ยม สี่แดงถือ ว่าเป็นการพัฒนาทางการเมือง ที่ประชาชนจะต้องได้รับทราบข้อเท็จจริงขณะ เลือกตั้งประชาชนมีความสำคัญแต่หลังจากเลือกตั้งแล้ว ประชาชนไม่มีบทบาทที่จะแสดงออก เพราะฉะนั้นสื่อต่าง ๆ ที่เป็นสื่อจากทางส่วนกลาง เป็นเครื่องช่วยอย่างดี นอกจากนั้นแล้ว การที่ได้เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหของบ้านเมือง สิ่งนี้จะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ให้ประชาชนมีบทบาท ที่สุดแล้วการให้ข้อเท็จจริง จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเผยแพร่ออกไป ให้ประชาชนเข้าใจ การที่จะถูกครอบงำโดยกระบวนการต่าง ๆ น้อยลง กลุ่มต่าง ๆ บางกลุ่มเมื่อเกิดความขัดแย้ง”²⁸

²⁷ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานวุตตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

²⁸ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานวุตตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

ซึ่งสอดคล้องกับ นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นว่า

“การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมนั้นมีความยากง่ายแตกต่างกัน”²⁹

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การบริหารจัดการขนส่ง

แนวคิดการพัฒนาด้านการขนส่งระบบโลจิสติกส์ ถนนหนทาง เป็นสิ่งหนึ่งที่ทางจังหวัดและส่วนราชการก็ให้ความสำคัญและส่วนหนึ่งมาจากการให้งบประมาณต่อปีเป็นจำนวนมาก เป็นรูปธรรม การเดินทางสะดวกมากยิ่งขึ้นยุทธศาสตร์ด้านนี้จึงสื่อสารให้ประชาชนได้เห็นชัดเจนและประชาชนสามารถรับรู้ได้โดยตรงซึ่ง นายธนเชก อิศวานัฐตร มีความเห็นว่า

“ในส่วนของการคมนาคมขนส่ง หรือการขนย้าย วัตถุประสงค์ของเค้าเพื่อไปถึงจุดหมายให้เร็วที่สุด การสื่อสารไปในกลุ่มนี้ไม่ใหญ่ เพราะเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นระดับนโยบายของรัฐบาลที่สามารถบริหารจัดการได้ง่ายเพราะมีงบประมาณแผนงานโครงการรองรับในส่วนนี้อยู่แล้ว อีกทั้งจังหวัดสระบุรียังเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อขนส่งระหว่างภูมิภาคอยู่แล้ว ทำให้เห็นได้ชัดเจนและประชาชนก็ได้เห็นเป็นรูปธรรม นำมาซึ่งการพัฒนาในหลายมิติทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคมได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น”³⁰

ซึ่งนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นสอดคล้องไว้ว่า

“การบริหารจัดการขนส่ง ต้องมีหลายปัจจัยที่มีความพร้อมในการทำงานด้านและด้านงบประมาณ”³¹

โดยนายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี ได้เสนอความเห็นในประเด็นการบริหารจัดการขนส่ง ไว้ว่า

“สามารถทำให้เห็นเป็นรูปธรรม ง่าย สร้างถนนขนส่งไม่ยากเห็นผลชัดเจน”³²

ยุทธศาสตร์ที่ 6: การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ หรือการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมนั้นเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้ดึงดูดการท่องเที่ยวใน

²⁹ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

³⁰ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานัฐตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

³¹ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

³² สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

จังหวัดในดีขึ้นได้ด้วยเช่นกัน ซึ่ง นายธนเชก อิศวานวุตตร มีความเห็นสอดคล้องในยุทธศาสตร์อื่นเช่นกันคือ

“สื่อสารง่าย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว ความเข้มแข็งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถพูดได้และทุกคนรู้และมีความเข้าใจ”³³

เรื่องบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องนี้ก็จะเกี่ยวข้องกับการที่จะให้เรื่องการเรียนรู้ ประชาชนรวมทั้งผู้ประกอบการ ให้สังคม ให้ประชาชน ให้ความรู้ทำ เป็นเหตุเป็นผล เหตุจะเป็นตัวบ่งชี้ความยากหรือความง่าย

นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นสอดคล้องไว้ว่า

“การบริหารทรัพยากรธรรมชาติ มันไม่ต่างกัน ในความยากง่าย ถ้าเรามีคนและความพร้อมในด้านข้อมูลต่าง ๆ”³⁴

นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกับนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัด

“เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าเป็นเรื่องปัญหา น้ำเสียทั้งหลาย ปัญหาเรื่องบ่อขยะ สื่อไปแล้วคือเชื่ออยู่แล้วว่ามันไม่ดี ก็จะยาก ขณะเดียวกันถามว่าต้องใช้ไหม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ เรื่องอื่น ๆ ก็กลาง ๆ (คือมันเป็นเรื่องที่เราเชื่ออยู่แล้ว) อยู่ที่สื่อช้าหรือเร็ว บอกเล่าให้เขารู้ วิธีแย่งชิงประชาชน ให้เขาเข้าใจ ความเข้าใจที่เขาได้รับไปแล้วเชื่อไปแล้ว เช่นตัวอย่างง่าย ๆ ก็เรื่อง สารก่อกัมมะเร็งเป็นต้น”³⁵

ซึ่ง นายวีระ ทองประไพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของนายธนเชก อิศวานวุตตร ในประเด็นนี้ว่า

“ท่านผู้ว่า ฯ ทำเวทีเจาะลึก เท่ากับท่านเน้นเจาะลึกเป็นหลักอย่างเช่น อย่างโครงการที่เราทำจริง ๆ ผมทำอย่างเช่น ผมทำธนาคารขยะ กับโครงการรีไซเคิลหรือโครงการโรงโม่ติดดาว อย่างเช่น โรงโม่ติดดาว ผู้ประกอบโรงโม่เยอะมาก ประมาณ 150 โรง โรงโม่นี้เยอะ เราใช้ก็ใช้ทั้งกฎหมาย กฎหมายของอุตสาหกรรม ที่เค้กับดูแล แต่ก็ ผมก็ถามว่าทำไมมันยังมีฝุ่นอยู่ มันเป็นเรื่องที่เราเฝ้าระวังบางส่วน

³³ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานวุตตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

³⁴ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

³⁵ สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ภาคราชการละเลย ท่านผู้ว่าฯพยายามเปลี่ยนคำสั่งทั้งหมดท่านให้ผมเป็นเลขา เราก็เข้าไปทำ และก็เสนอตัวโครงการต่าง ๆ ให้ท่าน ท่านก็เห็นด้วย เพราะของเราใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วมและใช้ตัวกลางในการสื่อสารลงไปเช่น อาสาสมัคร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน”³⁶

ยุทธศาสตร์ที่ 7: การเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์กับการบริหารธรรมาภิบาลกับการพัฒนาบ้านเมืองที่ดี เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ถนัดนักเพราะเป็นหลักการบริหารจัดการปัญหาสังคมทั้งนี้เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เป็นนโยบายหลักของการบริหารประเทศ ย้อนไปถึงสาเหตุ ประชาชนบางส่วนยังเห็นแก่ตัว เรื่องของอาชีพ รายได้ ทำให้เกิดปัญหาตามมา ทั้งเรื่องยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเดือดร้อนในทุกด้าน ความเห็นของ นายธนเชก อัครวานุวัตร มีความเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกอย่างเกี่ยวข้องกับตัวคน ทุกอย่างมาจากตัวคน ทำอย่างไรให้คนดี ความรู้ความเข้าใจ ให้เห็นแก่ส่วนรวม ให้เห็นแก่ส่วนกลาง ความเดือดร้อนของประชาชนก่อให้เกิดปัญหาน้อยลง จึงต้องมีคนที่สร้างปัญหา ขณะเดียวกันทำอย่างไรต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว เรื่องของการสื่อสารเข้าใจการพัฒนา หลักการพัฒนาก็คือ สร้างเรียนรู้ความเข้าใจก่อน”³⁷

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเสริมสร้างธรรมาภิบาลนั้นสื่อสารยากเพราะเป็นเรื่องนามธรรม ไม่เห็นชัดเจน นายธนเชก อัครวานุวัตร และได้กล่าวเสริมไว้ว่า

“เรื่องการเสริมสร้างธรรมาภิบาลผมคิดว่ามันต้องใช้ระยะเวลา แต่ว่าก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายแต่ก็ไม่ยากเกินไปถ้ามองโดยรวม อะไรที่เป็นรูปธรรมที่กระทบกับชาวบ้านโดยตรงทำงานนามธรรมยาก”³⁸

นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกับนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัด

³⁶สัมภาษณ์ นายวีระ ทองประไพ, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

³⁷สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครวานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

³⁸สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 29 กันยายน 2552.

“แต่ที่ไม่ค่อยเห็นเป็นรูปธรรมนัก ก็จะเป็นเรื่องของธรรมาภิบาลอันนี้ยาก เพราะว่ามันจะมีบวกกับลบ”³⁹

นายอารีย์ ศิริวรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี ได้กล่าวในประเด็นการพัฒนาชุมชน เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากนักเพราะเป็นหลักการบริหารจัดการปัญหาสังคมทั้งนี้เรื่องนี้เป็นนโยบายหลัก ได้กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า

“จริง ๆ แล้วงานพัฒนาชุมชน เราทำอย่างนี้มาตั้งนานแล้วนะ ในการที่จะพัฒนาอะไร อย่างน้อยต้องเข้าถึงประชาชนก่อน เข้าถึงและสร้างความเข้าใจแล้วถึงจะพัฒนา เรายกตัวอย่างการพัฒนาจากข้างล่าง เรามีแผนพัฒนาหมู่บ้านมาตั้งนานแล้ว ตัวนี้ก็เป็นรูปธรรมตัวหนึ่ง (นี่คือการสร้าง)การสร้างทำความเข้าใจก่อน อย่างน้อย ๆ เอาเริ่มจากการจัดเก็บข้อมูลก่อนแล้วกัน ข้อมูลจ.2 ค ข้อมูล จปถ.(30.10) เป็นข้อมูลที่วัดความเป็นอยู่ของรายบุคคล รายครัวเรือนแล้วก็รายหมู่บ้าน 2 ข้อมูลตรงนี้เมื่อเราไปสร้าง ไปสอบถามปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของเค้า มันก็หมายถึงเราต้องไปทำความเข้าใจกับเค้า แล้วก็สิ่งที่ได้กลับมาก็คือ เอามาทำข้อมูลที่มันตกเกณฑ์ หรือสิ่งที่มีความต้องการเป็นปัญหาของเค้าจะผ่านออกมาที่แผนชุมชนของเค้า มันถึงจะเกิดการพัฒนาต่อ เพราะฉะนั้นในส่วนที่บอก เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาก็คือ เข้าถึงเข้าถึงชาวบ้าน เข้าใจก็คือทำแผนชุมชนเป็นตัวสื่อกลางของเขาที่จะสร้างความเข้าใจ พัฒนาก็คือหยิบกิจกรรมแผนชุมชนมาพัฒนา แล้วทั้งหมดนั้นก็คือ ต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมกว่าจะได้มาซึ่งแผนชุมชน เราสร้างความเข้าใจโดยผ่านเวทีประชาคม แล้วก็ตรวจสอบความต้องการก่อนที่จะพัฒนาเค้า จากเวทีประชาชน เพราะฉะนั้นกระบวนการที่พัฒนาชุมชนทำอยู่เป็นลักษณะของการเข้าถึง เข้าใจ และพัฒนา”⁴⁰

สรุปสารของผู้ว่าราชการจังหวัด

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การบริหารโดยจัดทำแผนงาน ตัวชี้วัดแห่งความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นรูปธรรม มากขึ้น

³⁹ สัมภาษณ์ นางนฤมล पालวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, รายงานการประชุมจังหวัดสระบุรี ประจำเดือนกันยายน, 29 กันยายน 2552.

⁴⁰ สัมภาษณ์ นายอารีย์ ศิริวรรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

จากการบริหารจัดการยุทธศาสตร์และแผนงานพัฒนาจังหวัดสระบุรีทำให้ได้ทราบประเด็นที่สื่อสารกับประชาชนได้ง่ายและมีประสิทธิภาพนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงและมีหนังสือสั่งการเป็นเอกสารชี้แจงในรายละเอียดเพื่อให้การสื่อสารง่ายขึ้นเพราะเป็นสิ่งที่จับต้องได้เห็นเป็นรูปธรรม เช่นเรื่องรายได้หรืองานก่อสร้างถนนและระบบขนส่งโครงการต่าง ๆ ทำให้การสื่อสารเป็นได้ง่ายเพราะมีผลสัมฤทธิ์ชัดเจน อีกทั้งยังมีมิติทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นตามหลักการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งพาตนเองมากขึ้นโดยการให้ความรู้สร้างรายได้ แต่สิ่งที่เป็นนามธรรมความเชื่อ เช่น เรื่องอุดมการณ์ ประชาธิปไตย การพัฒนาสังคม ข้อปฏิบัติตามหลักกฎหมายต่าง ๆ นั้นยังต้องอาศัยการทำความเข้าใจกับประชาชนอีกมากเพราะระดับความรู้ (knowledge levels) ความเข้าใจยังไม่เท่าเทียมกัน ประชาชนยังขาดความรู้และยังมี ระบบสังคมและวัฒนธรรม (socio – culture system) ที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชน เพราะประชาชนในพื้นที่ยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อที่มีมาแต่ดั้งเดิมทำให้การสื่อสารในเรื่องการพัฒนาในบางประเด็นยังต้องสื่อสารและทำความเข้าใจกับประชาชนเพิ่มขึ้น และยังต้องใช้เวลา รวมทั้งผู้ส่งสารต้องใช้ทักษะการสื่อสาร (communication skills) ทำความเข้าใจ กับประชาชนในการพัฒนา เปิดรับความคิดเห็นต่าง ๆ นำเนื้อหาจากสื่อเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับนอกจากจะเลือกสารที่ส่งแล้ว ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งต่อหรือกรองสาร (gatekeeper) จะต้องมีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้มีการกรองสารและเลือกสารที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับผู้รับสาร ต่อไป

ช่องทางการสื่อสาร (Channel: C)

ช่องทางการส่งข่าวสาร ของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี นั้น ทำผ่านในหลายช่องทาง เช่น สื่อแบบเผชิญหน้า ,สื่อวิทยุโทรทัศน์(TV), หนังสือพิมพ์, สื่อแผ่นพับและใบปลิว, สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรมงานประเพณี ฯลฯ นั้น มีหลายช่องทางเพื่อสื่อสารในส่วนนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เลือกใช้สื่อ ในการส่งข่าวสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

สื่อสารแบบเผชิญหน้า

ช่องทางการสื่อสารแบบเผชิญหน้านั้นเป็นช่องทางหลักในการส่งข่าวสารเพราะต้นตอของข่าวนั้นมาจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักเพื่อการพัฒนาจังหวัด ในประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยนายธนเชก อิศวานัฐวร ได้เลือกใช้การสื่อสารโดยตรงเป็นหลัก แต่ส่วนใหญ่ใช้การติดต่อ

โดยตรงเฉพาะบางกลุ่ม ที่จะสื่อไปยังประชาชน ในหลากหลายรูปแบบ ทำให้ช่วยกระจายข้อมูล ได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้นและสื่อออกไปอย่างกว้างขวาง จากข้อคิดเห็นนี้

“ถ้างานใหญ่ใช้สื่อจากกรุงเทพ แต่ต้องดูการใช้งบประมาณ หรือเลือกใช้แบบเป็นทางการ ทั้งสื่อส่วนกลาง แต่ผลที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้ผลเพราะสื่อออกทั่วไป ในครั้งจะ ใช้การบอกเล่าให้ฟัง และ การเล่าต้องเล่าในสิ่งที่ประชาชนสนใจ อาจต้องสร้างมัน ขึ้นมา เช่น ฝาเสด็จ ครั้งแรกต้องมีการประชุมเตรียม สองมีการแถลงข่าว สามเปิด งานแสดงเลย ขณะเดียวกันเชิญสื่อส่วนกลางมาถ่ายทำรายการกับตัวผู้ว่าเอง โดยตรง เมื่อเราทำไปแต่ละครั้งเค้าอยากให้เราไปออกงานที่ไหน เราไปเปิดงานต่าง ๆ ในจังหวัด มีโอกาสไปพูดคุยกับชาวบ้านสร้างความเชื่อมั่นทำให้เกิดความร่วมมือ เพิ่มขึ้นเพราะว่าคนไทยเชื่อฟังผู้นำอยู่แล้ว”⁴¹

ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้าของผู้ว่าราชการจังหวัดที่เลือกใช้ คือ การออกจังหวัด เคลื่อนที่ หรือ ออกหน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน หรือออกไปพบปะ ประชาชน หรือไปคุยกับประชาชนที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ทำให้ได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยน หรือ การเปิดประชุม เปิดงานต่าง ๆ และสื่อสารในสิ่งที่ต้องการให้ประชาชนได้ทำหรือ ไม่ต้องการให้ ประชาชนทำอย่างไร การลงพื้นที่ก็เพื่อไปรับฟังความเดือดร้อนของประชาชน แล้วก็เอากลับมา เพื่อทำงานต่อ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดตามหลักการใน การสื่อสารซึ่งทางผู้ว่าราชการและหน่วยงานของจังหวัดจะใช้โอกาสดังกล่าวทำความเข้าใจกับ ประชาชน พร้อมทั้งอธิบาย เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบข่าวสาร ในด้านต่าง ๆ ที่ถูกต้อง

จะเห็นได้จากนายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้กล่าวเสริมถึง ปัจจัยการสื่อสารประสบความสำเร็จ ดังความเห็นนี้ว่า

“วิธีใดได้ผลหรือไม่ได้ผลมันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ตัวที่ คือ ประเด็นที่ 1 ก็คือ ขึ้นอยู่กับคน ว่าคนสื่อสารกับเรารู้เรื่องไหม เนื้อหาเป็นอย่างไร เช่น ถ้าหากว่างาน ง่ายบางที่ไม่ต้องผ่านโดยตรง บางทีแค่ผ่านตัวกลางนิดหน่อย หรือทางอ้อมก็ สามารถทำได้และ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ถ้าหากเวลาต้องเร่งรีบบางทีมันจะตกหล่น สารระสำคัญ แต่ถ้าเวลาช้าไปก็จะไม่ทันกาล ฉะนั้นช่วงเวลาก็สำคัญ จึงเห็นว่ากรณี วิธีใดได้ผลหรือไม่ได้ผลขึ้นอยู่กับปัจจัย”⁴²

⁴¹ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานวุตฺร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁴² สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

การสื่อสารยังขึ้นอยู่กับคนที่มาสื่อสารด้วย ว่าเป็นคนที่เจอปัญหาโดยตรง หรือเจอปัญหาโดยอ้อม หรือเป็นผู้บอกผ่าน และขึ้นกับเนื้อหาในเรื่องนั้นๆ มีความยากง่ายซับซ้อนขนาดไหน อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การทำความเข้าใจ และการเครื่องมือที่ใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับผู้รับสารที่เราจะไปสื่อสาร ระยะเวลาก็เป็นปัจจัยสำคัญ ถ้าส่งข่าว เร่งรีบเกินไป จะทำให้ขาดความสมบูรณ์ ขาดความเข้าใจ จึงต้องดูจังหวะเวลา ประกอบกัน

โดย นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นว่า สอดคล้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด จากข้างต้น ในการสื่อสาร ที่ว่า

“การเข้าไปในพื้นที่ แล้วก็ไปพูดคุยกับพี่น้องประชาชน ไม่ว่าจะผ่านการประชุมที่ดี ผ่านการไปร่วมงาน ร่วมพิธีต่าง ๆ หรือการที่เราไปอำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ ก็เป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่ท่านผู้ว่าพยายามที่จะเข้าไปพูดคุย ชักถามหรือว่าสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ รับทราบ นั่นก็เป็นลักษณะที่เข้าไปสื่อสารโดยตรงหรือเข้าไปในพื้นที่”⁴³

การใช้สื่อแต่ละประเภทนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ต้องดูความเหมาะสมและวิธีการดูเป็นรายเรื่อง และดูกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารออกไปให้ตรงอาจใช้สื่อที่มีอยู่ในส่วนราชการแล้ว อาจใช้สื่อโดยตรงความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นเครื่องมือช่วย ถ้าเป็นเรื่องเป็นพิธีการมีรายละเอียด ชี้แจง ก็ต้องมีเอกสารประกอบ เพื่อให้เข้าใจตรงกันและง่ายต่อการสื่อสารจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ได้แสดงความเห็นว่า

“ส่วนวิธีการสื่อสารมันก็ง่าย มีอยู่ทั่วไป แล้วก็ป็นอาชีพหนึ่งของพวกเขา เป็นภาระหน้าที่ของทางราชการ เช่นประชาสัมพันธ์เอง อะไรเอง ตรงนี้การสื่อสาร ท่านผู้ว่าฯหรือตัวเราเองเนี่ย ถ้าวิธีการสื่อสารกับส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค นอกจากอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับหนึ่งแล้ว เราก็ต้องให้ความเป็นกันเอง กับเขา แล้วก็ต้อง give ก่อน take คือต้องให้อะไรเขาก่อน มีความเอื้ออาทรต่อเขา หรือว่ามีน้ำใจกับเขาก่อน หรือเปิดโอกาสให้ในเรื่องนั้นก่อนแล้วก็(เหมือนกับใช้)วิธีการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าใจตรงกันแล้วการสื่อสารก็จะง่าย ใช้เขาเข้ามา เป็นเครื่องมือเราได้ค่อนข้างดี แล้วก็ไม่ต้องพูดมาก แต่ทำอย่างไรจะให้ความเชื่อมั่น ศรัทธาที่เขาให้กับเราก่อนก็จะช่วยได้”⁴⁴

⁴³ สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

⁴⁴ สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ซึ่งนายวีระทองประไพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี ได้กล่าวถึงการใช้สื่อของผู้ว่าราชการจังหวัดว่า

“วิธีการใช้สื่อว่าได้เลือกใช้การประชุมประจำเดือน เอนโยบายของผู้ว่ารวมทั้งงานต่าง ๆ ที่ทำมา อย่างโครงการที่ทำจริง ๆ เช่น ผมทำธนาคารขยะ กับโครงการรีไซเคิล หรือโครงการโรงโม่ติดดาว อย่างเช่น โรงโม่ติดดาว ผู้ประกอบโรงโม่เยอะมาก ประมาณ 150 โรง เราใช้ กฎหมายของอุตสาหกรรม ที่เค้ายกดูแล แต่ไปสั่งเค้าไม่ได้ รวมทั้งประชุมแต่งตั้งคณะทำงานในด้านเสนอตัวโครงการต่าง ๆ ให้ท่านผู้ว่า และเลือกใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วม ประกอบและใช้วิธีการสายสัมพันธ์ส่วนตัวสื่อสารโดยตรงไปยังประชาชนด้วยใช้ทักษะในการสื่อสาร จริงใจในการสื่อสาร คือต้องพูดให้เค้าเห็นว่า ที่เค้าทำนะเค้าลดค่าใช้จ่ายเค้า ถ้าบอกว่าคุณต้องทำแล้วเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายเค้าอันนี้ไม่มีใครทำ”⁴⁵

นายวีระ ทองประไพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็น ในประเด็นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดให้แนวทางนโยบายและการนำเสนอ ที่ว่า

“ในบางเรื่องแล้วถ้าท่านจะลงไปในพื้นที่เองนะ อย่างเช่น เรื่องเร่งด่วน หินตก หินที่หน้าพระลานหล่นลงมาทับบ้านชาวบ้าน ผมก็เรียนท่านว่า อย่างนี้ต้องไป ไปเลย ไปด้วยกัน พวกผมนำเรียนท่านว่า ท่านต้องสั่งการให้เด็ดขาดว่ากรณีอย่างนี้เป็นพื้นที่ของใคร ผมก็ว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ของนิคม ผู้รับผิดชอบก็คือเป็นนิคม เพราะว่าหินหล่นลงมาในพื้นที่ของนิคม ชาวบ้านบุกรุกนิคมอยู่ นิคมคนเดียวที่ต้องเอาชาวบ้านออกได้คนอื่นไม่สิทธิจะเอาออก ผมก็ชี้พพอต ท่านโดยที่ผมเอานักวิชาการเรื่องธรณีวิทยามา ผมก็ไปขอเฮลิคอปเตอร์ของราชการมาบินขึ้นไปดู และทำบันทึกไว้ว่าผมต้องรีบเชฟตัวของท่านผู้ว่าและของตัวเราว่า ประกาศพื้นที่เสี่ยงภัยทันทีเลยประกาศเอาป้ายติดแถวนี้ เพื่อให้ชาวบ้านออก แล้วก็มีการประชุมกับนายอำเภอ ให้ชาวบ้านออก แต่ชาวบ้านเค้าไม่ยอมออก แล้วนิคมก็ไม่กล้าไปไล่ชาวบ้านออก”⁴⁶

นายสมศักดิ์ จิตติมิตร ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นสอดคล้องไปกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเด็นนี้ว่า

⁴⁵ สัมภาษณ์ นายวีระ ทองประไพ, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁴⁶ สัมภาษณ์ นายวีระ ทองประไพ, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

“ส่วนใหญ่จะเป็นนโยบายการพัฒนาจังหวัดและเรื่องปากท้องของประชาชนเป็นหลัก ส่วนในเรื่องของเครื่องมือต่าง ๆ นั้นจะมี ส่วนราชการระดับจังหวัดและแตกย่อยไป อำเภอตำบลมีเครือข่ายต่าง ๆ สนับสนุนหน่วยงานอยู่ และส่วนของปกครองก็จะมี นายอำเภอลงไปจะมีปลัดจังหวัดดูแลและในส่วนของท่าน้องจังหวัดก็จะดูแล องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลในการให้นโยบายลงไปและในการใช้ เครื่องมือจากส่วนราชการส่วนหนึ่งและส่วนของ อบต. อีกทางหนึ่ง”⁴⁷

จากความเห็นของหัวหน้าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดและหัวหน้า ท้องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องนโยบายของผู้ว่าราชการ จังหวัด เรื่องบทบาทการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ให้นโยบายส่วนราชการลงไป และใช้ เครื่องมือที่มีอยู่เสริมอีกทางหนึ่งช่วยในการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชน

ทางด้านนายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นเสริม ในประเด็นนี้ว่า

“บทบาทของผู้ว่าฯ มีด้านการกำหนดแนวทางและวิธีการกระบวนการสื่อสารต่อ ประชาชน การขอความร่วมมือสื่อมวลชนในการเป็นสื่อกลาง ทั้งการขอรับสนับสนุน วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ด้านเนื้อหาในกระบวนการสื่อสาร นโยบาย สารของ จังหวัด มีคณะทำงานตั้งช่วยประชาสัมพันธ์จังหวัด แกนนำในการดำเนินงานไปใน ทิศทางเดียวกัน ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นที่ของประชาสัมพันธ์จังหวัดฝ่ายเดียว”⁴⁸

ซึ่งสอดคล้องกับนายวินิจัย ศรีมาชัย นายอำเภอเมืองสระบุรี ได้แสดงความเห็น ในบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด นั้นเป็นผู้ที่กำกับดูแลภูมิภาค ท้องถิ่นและในขณะเดียวกัน รวมทั้งองค์การอิสระที่มาตั้งอยู่ในจังหวัดด้วย ผู้ว่าฯสามารถสั่งการหรือขอความร่วมมือไม่ว่าจะเป็น อำนาจตามกฎหมาย อำนาจแฝงหรือ หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวไปยังทุกกระทรวงทบวงกรม ในระดับจังหวัด ได้กล่าวว่า

“ในย่านนี้รวมทั้งนายอำเภอ ท่านั้น ผู้ใหญ่บ้าน คงไม่พูดถึงว่ากลุ่มราษฎร กลุ่ม มวลชนต่าง ๆ แต่ละองค์กร ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพลังมวลชนกลุ่มสตรี อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนราชการภูมิภาค ผู้ว่าฯสั่งตามลงไปเสมือนมีแขนขา เป็นปลาหมึก บอกได้เลยว่าประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การประหยัด ทุนเวลาและ

⁴⁷ สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ จิตติมิตร, ท้องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁴⁸ สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

คุณภาพการให้บริการในเรื่องสื่อสารผู้ว่าจะเหนือชั้นกว่าในทุกรูปแบบ สามารถติดต่อได้โดยทันที และได้รับการตอบรับมาอย่างทันสมัยและทันเวลา เพราะเดี๋ยวนี้อะไรก็มีมือถือ ผู้ว่าจะหมุนมือถือถึงนายอำเภอหรือถึงกำนันผู้ใหญ่บ้าน อบต. ตามสายการบัญชา ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่มีการปฏิเสธ เพราะถือเป็นคำสั่งคำขอ”⁴⁹

ในทัศนะของ นายวินิจชัย ศรีมาชัย นายอำเภอเมืองสระบุรี ก็มีความเห็นสอดคล้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด ในเกณฑ์การเลือกใช้สื่อเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คือใช้สื่อทางตรงจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดและได้ประสิทธิภาพมากเพราะมีการอธิบายรายละเอียด และสามารถสั่งการได้โดยตรงมีการตอบกลับได้ทันทีและเชื่อมต่อได้โดยตรง ที่กล่าวไว้ดังนี้

“จะทำได้ 2 แนวทางในความคิดผม ทางแรกคือทางสายตรง ผู้ว่าสามารถจะออกสื่อสารมวลชนไม่ว่าจะวิทยุท้องถิ่นก็ดี หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ดี สั่งถึงราษฎรที่เปิดรับฟัง อันที่ สองนี้อาจจะออกในลักษณะที่ขอโมบายยูนิท ให้หน่วยงาน อบต. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้ง อบจ. ด้วย ให้ออกประชาสัมพันธ์ตามนโยบายที่ผู้ว่าให้ไป และอันที่สามผู้ว่าสามารถจะสั่งงานได้สายตรงถึงนายอำเภอถือว่าเป็นแม่ทัพหน้าดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สามารถตอบได้ภายในเวลาไม่ถึง 5 นาที 10 นาทีได้แล้วยังทางสายตรงท่าน ทางที่สองทางอำนาจหน้าที่ของท่านก็จะสั่งการว่าตอบเป็นข้อมูลมาก่อนเบื้องต้นและรายละเอียดเป็นหนังสือราชการอย่างเป็นทางการมาอีกครั้งเพื่อยืนยันความถูกต้อง ซึ่งต่างจากนโยบายนี้ผู้ว่าสามารถคุยกับทุกภาค โดยใช้มือไม้กลไกของท่าน นายอำเภอเป็นหลัก”⁵⁰

การสื่อสารแบบเผชิญหน้า เป็นช่องทางที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเลือกใช้และได้ผลดีที่สุด เพราะประชาชนในพื้นที่จะได้รับข้อมูลโดยตรง สามารถสอบถามข้อมูลในประเด็นที่สงสัย ได้ตอบคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีโอกาสทำความเข้าใจกับประชาชน อธิบาย เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบข่าวสารให้กับประชาชนในพื้นที่ ทำให้การสื่อสารข้อมูลเกิดประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชนมากที่สุด

สื่อวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ (TV)

การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นเพียงตัวช่วยในการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและผลงานการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับทราบข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ข่าว หรือสารที่ต้องการให้ประชาชนรับทราบ ขอความร่วมมือ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัด นั้น อาจใช้สื่อ

⁴⁹สัมภาษณ์ นายวินิจชัย ศรีมาชัย, นายอำเภอเมืองสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁵⁰สัมภาษณ์ นายวินิจชัย ศรีมาชัย, นายอำเภอเมืองสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

โทรทัศน์จากส่วนกลางมาทำข่าวแต่ทั้งนี้ก็มีข้อจำกัดอยู่ที่งบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด เพราะโทรทัศน์นั้นใช้งบประมาณสูง จึงเลือกใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อหลักมากกว่า เพื่อใช้ส่งข้อมูลข่าวสาร ในทัศนะของนายธนเชก อิศวานัฐวร ได้แสดงความเห็นว่า

“การเลือกใช้สื่อต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและช่วงจังหวะเวลา การออกทางวิทยุสด ก็จะมีในช่วงเวลาที่เรากำหนด เช่น วันพุธ เวลาแปดโมงเช้า ทางรายการที่นี่สระบุรี ถ้าเราไม่ออกเราก็ให้หน่วยอื่นไปออก หรือให้ประชาสัมพันธ์จังหวัดออกแทนให้ หรืออาจจะแจ้งไปยังผู้ที่รับผิดชอบ เป้าหมายใด เป้าหมายหนึ่ง อย่างเช่นองค์กรต่าง ๆ มันมีอยู่มากมาย ยังถือว่ามีความสำคัญ”⁵¹

ทางด้าน นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นว่าสอดคล้องกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดในการสื่อสารโดยตรง ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง ที่ว่า

“ในขณะเดียวกัน ถ้าไม่ได้เป็นอย่างนั้นก็จะเป็นการผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุหรือกระจายข่าว หรือการพูดผ่านเคเบิลทีวี หรือสื่อสารมวลชนทั้งหลาย หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ก็เป็นการที่ท่านผู้ว่า ต้องการที่จะสื่อกับพี่น้องประชาชนให้เข้าใจและรับทราบอะไร จะเป็นลักษณะนั้น ขณะเดียวกันก็จะเป็นการผ่านหัวหน้าส่วนราชการ อย่างท่านนายอำเภอก็จะการบอกกล่าวว่า จะทำอะไรหรืออยากทำอะไร หรือต่อไปจะแก้ปัญหาอันอย่างไร ก็จะเป็นวิธีการอีกวิธีที่ส่งการผ่านส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการ เข้าไปในพื้นที่ และเข้าไปทำความเข้าใจ ชี้แจงกันในส่วนของการที่นอกเหนือจากนี้แล้วก็จะช่องทางต่าง ๆ เช่นการให้เขาบอกเล่าเรามาผ่านทางหนังสือร้องเรียนหรือตู้ไปรษณีย์ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่จะบอกได้ ก็จะเป็นการเปิดช่องให้ทางเค้าสื่อมาถึงเรา ขนาดเดียวกันก็เป็นวิธีการที่ทางเราสื่อไปถึงพี่น้องประชาชน ขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชน Feedback หรือบอกเล่ากับมาให้เราได้รับทราบด้วย อันนี้ก็คือช่องทางต่าง ๆ เป้าหมาย คือกระบวนการการมีส่วนร่วมคือให้มีความต้องการสะท้อนกลับมา”⁵²

ซึ่ง นางสมพร มโนรัตน์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นเช่นเดียวกัน แต่เสริมในการรับข้อมูลข่าวสารต้องมีประเด็นให้ประชาชนได้รับรู้อย่างเป็นทางการและเพิ่มความรู้ต่อยอด สร้างความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมและจัดเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ทั้งทาง

⁵¹ สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานัฐวร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁵² สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

โทรศัพท์ ทางวิทยุกระจายเสียง โทรศัพท์ เคเบิลกระจายให้ทั่วทุกพื้นที่ในชุมชนต่าง ๆ ในการใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพหลัก ๆ นั้น มีในหลากหลายรูปแบบ และได้กล่าวไว้ว่า

“วิทยุหลักเลย ก็เสียงศูนย์การทหารม้า มีระบบเอฟเอ็ม วิทยุชุมชนที่อยู่ในขณะนี้ ก็ถือว่าเป็นศักยภาพของจังหวัดสระบุรี มีหอกระจายข่าว มีเสียงตามสายที่จะสามารถที่จะพุดรับสัญญาณ เรียกว่าไฟล์บังคับ ให้ประชาชนได้รับฟังได้ ให้ประชาชนเสพติด ข้อมูลประชาสัมพันธ์ เอาวันนี้ผู้ว่าไปไหนทำไมไม่มาพุด ต้องถามแบบนี้ เอาทำไมหอกระจายข่าวเสียงตามข่าวไม่เปิด ต้องให้ทำให้ได้แบบนี้ และเราก็ยังมีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเรื่องบุคคลากร สื่อส่วนกลาง แล้วก็มีสื่อส่วนภูมิภาค ออกประจำสัปดาห์เสมอ มีออกไม่ประจำสัปดาห์เสมอมี ไม่เป็นไร มีเอกสารข่าว มีใบปลิว มีสื่อระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบอีเมล เป็นระบบที่ขึ้นหน้าจอ SMS ลงในมือถือ สื่อบุคคลเยอะมากเลย แต่ระบบไม่มี”⁵³

นางสมพร มโนรัตน์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี ได้มีความเห็นสนับสนุนและเสริมขั้นตอนรายละเอียด วิธีการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยได้แสดงความคิดเห็นว่า

“คือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งจะบริหารตัวเอง ในวันหยุดราชการ คือทำการบ้าน เสร็จเรียบร้อย และมีการอัดเสียง แล้วก็จะสรุป จะเป็นการอาปะเด็นต่าง ๆ มาเล่าทั้งเรื่องนโยบายของรัฐบาลและแผนการพัฒนาจังหวัดต่าง ๆ กิจกรรมของจังหวัด หรือตอบปัญหาของประชาชน เช่น รายการผู้ว่าพบประชาชน นำเรื่องราวประเด็นเรื่องที่ใกล้ตัวพี่น้องประชาชน และทิ้งท้ายว่า หากท่านต้องการที่จะสื่อสารกับผู้ว่าราชการจังหวัด เขียนจดหมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดบอกที่อยู่ ติดแสตมป์ ท่านผู้ว่าก็จะจับจดหมายมาแล้วตอบ ๆ เป็นต้น รายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ เป็นสาระใกล้ตัวประชาชน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่จังหวัด เพราะการสื่อสาร เรามีวิทยุกระจายเสียง”⁵⁴

ในทัศนะของนายสมศักดิ์ จิตติมิตร เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี นั้นมีความเห็นสอดคล้องในวิธีการใช้สื่อควรนำ สื่อที่น่าสนใจ ติดตามติดหูติดปาก สนใจและเขาจะหารายละเอียดไป มีเอกสารและประชุมรับทราบเพื่อลงลึกในรายละเอียด เป็นเรื่องของสื่อสารมวลชน (Mass Communication) แสดงความคิดเห็นว่า

“สื่อทีวี สื่อส่วนกลางเค้ามีระบบของเค้าและเราต้องหาเช่น ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว และก็ต้องมีบัดเจ็ดให้เค้า สื่อภูมิภาคก็คล้ายคลึงกัน ถ้าเราต้องการเป็นข่าวเราต้อง

⁵³ สัมภาษณ์ นางสมพร มโนรัตน์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี, 26 กันยายน 2552.

⁵⁴ สัมภาษณ์ นางสมพร มโนรัตน์, ประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี, 26 กันยายน 2552.

สร้างกิจกรรมและวีรกรรมขึ้นมา ฉะนั้นเราต้องทำกิจกรรมและตั้งงบประมาณสัมพันธ
ให้พอสมควรเราต้องอำนวยความสะดวกให้สื่อ มีงบประมาณในเรื่องนี้ไว้เช่นใน
ระดับชาติ เราใช้ 30 เปอร์เซนต์ ถ้าเรื่องย่อยก็ควรจะมีอย่างน้อย 10 เปอร์เซนต์ ตรง
นี้มันอยู่ที่ระดับไหน และเราเลือกสื่อด้วย อยู่ที่แบรนด้วย เช่นมวกเหล็ก”⁵⁵

ช่องทางการสื่อสารที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีท่าน ได้เลือกใช้เป็นเครื่องมือคือ วิทยู
ชุมชนที่มีอยู่ สามารถเชื่อมโยง ไปสถานีอื่น ๆ ได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด คือ พุดที่เดียวและ
สามารถสื่อสารได้ขึ้นไปถึงจังหวัด เน้นช่วงเวลาที่เหมาะสม เป็นช่วงที่ประชาชนจะฟัง เปิด
หมวนเวียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลหลายรอบ นอกจากนี้ยังใช้สื่อเคเบิลทีวี
สำหรับประกาศต่าง ๆ ให้ลงไปสู่อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่าบางครั้งการกระจายข่าว ลงไป
ไม่ทันเวลาที่ต้องการจึงต้องใช้วิทยุเสียงตามสายเป็นหลักและทำได้สะดวกมาก

สื่อบุคคล

สื่อบุคคลเป็นการสื่อสารที่ได้ผลเร็วและตรงกลุ่มเป้าหมายที่สุดเพราะผู้ว่าราชการ
จังหวัดมีเครือข่ายต่าง ๆ ในจังหวัดเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้เกิด
ประสิทธิภาพสูงสุดโดยสื่อผ่านทาง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มเครือข่าย หรือบุคคลประชาชนที่อยู่ใน
พื้นที่นั้น ๆ ให้การยอมรับมาช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้มีประสิทธิภาพเป็นสื่อที่ได้ผลตรงตาม
เป้าหมายชัดเจน และส่งต่อข้อมูลข่าวสารลงไปได้โดยตรงทำให้การส่งข้อมูลมีการตอบรับได้
รวดเร็วและตรงตัวไปยังประชาชนมากแต่มีการรับข้อมูลในวงที่แคบแต่ตรงเป้าหมายมากที่สุด ซึ่ง
นายธนเชก อัครวานุวัตร ได้แสดงความเห็นว่า

“การทำสื่อ เช่น วิทยู ถ้าไม่ได้เปิดวิทยู ก็ไม่รู้ข่าวสาร ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
สื่อสารถึงตัวโดยตรงและ สื่อสารกลับ ให้ผ่านมาทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และให้
ส่วนราชการต่าง ๆ ลงพื้นที่ไปทำงาน รวมทั้งสามารถแจ้งข่าวสารความคิดเห็นต่าง ๆ
จากประชาชนโดยตรง มายังอำเภอ หรือมายังจังหวัด แต่การตอบกลับมาจากข้อมูล
ส่วนใหญ่จะมาทางโทรศัพท์ ซึ่งถือว่าได้ผลมาก เพราะว่าเวลาประชาชนเดือดร้อน
ทุกเรื่องจะโทรศัพท์มาหาผู้ว่าโดยตรง เช่น พ่อเล่นการพนัน ลูกโทรแจ้งให้จับพ่อ
จะได้เช็ด จดหมายมีเยอะ จดหมายของศูนย์ดำรงธรรม มี ร้องเรียนต่าง ๆ ”⁵⁶

⁵⁵ สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ จิตติมิตร, เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี,
15 กันยายน 2552.

⁵⁶ สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครวานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

อีกทั้งยังมีการดำเนินงานเชิงรุกคือการเสริมสร้างและพัฒนาคนสร้างกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ จัดอบรมเสริมสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนให้มีความรู้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรงผ่านเครือข่ายที่สร้างขึ้นมานายธนเชก อัครานุวัตร ได้แสดงความเห็นว่า

“เราก็จัดให้มีการอบรมวิทยุชุมชน ซึ่งก็จะรับช่วงต่อจากเรา กระจายไปทั่ว วิทยุชุมชน สร้างเครือข่าย อันนี้ไปได้ไกล ครอบคลุมทั้งจังหวัด อีกประการหนึ่งเราแจ้งผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยแจ้งนายอำเภอ ช่องทางที่สาม เวลาเราเป็นประธานเปิดงานต่าง ๆ เราก็จะขายแนวความคิด หรือประชาสัมพันธ์ออกไปอย่าง เช่น เมื่อวานไปที่อำเภอวิหารแดง ผ่านไปก็เห็นในเรื่องเกี่ยวกับ ฌาปนสถานที่ยังศพ เราให้นโยบายกลัวว่าจะขายที่ดินเอาไปทำที่ยังศพเสียหมด เราก็ใช้โอกาสที่ไปเปิดงานประมงที่น้ำตก บอกให้ประชาชนได้รับทราบ ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เชิญ และเป็นประธานเปิดงานเราก็จะสื่อออกไป เราไม่ได้พูดเฉพาะเรื่องที่เชิญเราไปเท่านั้น เรื่องอื่นเราก็จะสอดแทรกเข้าไปด้วย นอกจากนี้ก็จะออกไปทางเคเบิลของทางจังหวัดของทางอำเภอ ต่าง ๆ สามารถที่จะถ่ายทอดได้นาน บางเรื่องเราก็ให้ทางสื่อมวลชนอื่น ๆ ไม่ว่าทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ในพื้นที่ รวมทั้งจากส่วนกลางในบางครั้งที่เราเชิญมา นอกจากนี้ก็สื่อทางภาพ ทำป้าย บางครั้งใช้ท้องถิ่นเป็นตัวช่วยในการต่ออีกครึ่งหนึ่ง ทั้งหมดนี้ก็เป็นช่องทางสื่อสารที่เราจะสื่อสารไปยังประชาชน”⁵⁷

ซึ่งสอดคล้องกับนายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้ใช้วิธีนี้เช่นกัน คือ

“ในเรื่องการพูดวิทยุ เคเบิลทีวี อาจจะเปิดครั้งเดียวแล้วมันก็จะหายไป เราจึงเลือกใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาทบทวนข้อมูลให้ชาวบ้านได้อีกทางหนึ่ง”⁵⁸

ในทัศนะของ นางนฤมล ปาลวัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันกับช่องทางการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงและผ่านตัวกลาง จากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และกลุ่มเครือข่ายที่มีอยู่และผ่านทางวิทยุชุมชนต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องความถี่ในการส่งข่าวและข้อมูล ผลสะท้อนกลับมาก็ผ่านสื่อทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากการสื่อสารผ่านตัวกลางเหล่านี้เป็นการสื่อสารที่สื่อสารเข้าใจตรงกันง่าย หรือในอีกทางคือพูดภาษาเดียวกัน

⁵⁷ สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁵⁸ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 29 กันยายน 2552.

อยู่ในพื้นที่เดียวกัน คือ ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือ ความศรัทธาที่ชาวบ้านมีต่อดัวกลาง จะเชื่อถือได้หรือไม่ก็อยู่ที่ดัวกลาง เพราะว่าบางครั้งถ้าดัวกลางเป็นคนที่ประชาชน เชื่อมั่นศรัทธา ดังเช่น สมัยโบราณถ้ากำนันบอกว่าต้องเลือกใครก็ต้องเลือกคนนั้นโดย ได้แสดงความเห็นว่า

“สื่อที่ถือว่ามีประสิทธิภาพและผลดีคือ สื่อผ่านโดยตรง เพราะว่าได้รับความร่วมมือจากประชาชน อีกทั้งได้รับการยอมรับ จากการมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะประชาชนได้รับผลประโยชน์จากกิจการที่ทำชัดเจน”⁵⁹

หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อแต่ละประเภทเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัดของ นางอารีย์ ศีรวิรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี ที่บริหารงานช่วยผู้ว่าราชการ จังหวัด มีความเห็นสอดคล้องในกรณีที่ต้องมีเครือข่ายและดัวกลางในการสื่อสารตรงไปสู่ ประชาชนในพื้นที่ และได้แสดงความเห็นว่า

“เรามีการสร้างทีม แล้วก็ให้ประชาสัมพันธเข้ามาช่วยสอนทีมของเรา ทีมของเราก็จะมีเจ้าหน้าที่ของเราแล้วก็ผู้นำของเรา ผู้นำไม่ว่าจะเป็นของ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่ม อาชีพ กลุ่มโอท็อป เรามาทำทีมด้วยแล้วก็เริ่มต้นเฟื่องสองเวทีและ สองเวทีที่เอา อาสาสมัครเข้ามา เอามาในงานของผู้นำ และก็เอาประชาสัมพันธเข้ามาช่วยจัดเวที เป็นวิทยากรช่วยสอนให้ และเขาจะสอนวิธีการนำเสนอข่าว การเขียนข่าว การที่จะ ส่งข่าว และก็จะทำในลักษณะไหนที่จะให้ผลของประชาสัมพันธได้เป็นวงกว้าง”⁶⁰

โดยส่วนใหญ่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสื่อสารบุคคลเป็นหลักเป็นระเบียบการบริหาร บ้านเมืองได้โดยตรง และส่งข้อสั่งการหรือสารผ่านดัวกลางลงมาทางหัวหน้าส่วนราชการและ ส่วนราชการแจ้งตรงไปยังเครือข่ายของแต่ละหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ผู้ว่ามีหนังสือส่งไปถึง หัวหน้าส่วนราชการและส่วนราชการส่งตรงไปยัง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเครือข่ายของตนใน หมู่บ้าน หรือจากการ โทรศัพท์โดยตรง ถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วน ต้องการทราบข้อมูลโดยตรงในพื้นที่ และยังสามารรถได้ตอบกลับข้อมูลได้ทันที

สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์เอกสารลายลักษณ์อักษรเป็นสื่อกลางที่มีความถูกต้องแม่นยำ มีความผิดพลาดน้อยกว่าสื่ออื่น ๆ และง่ายต่อการชี้แจงรายละเอียดทำให้ข้อมูลข่าวสารมีความ สมบูรณ์มากที่สุดไม่มีความคลาดเคลื่อนในข้อมูล ผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์

⁵⁹ สัมภาษณ์ นางนฤมล ปาลวัฒน์, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

⁶⁰ สัมภาษณ์ นายอารีย์ ศีรวิรรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

เอกสารต่าง ๆ ประเภทแผ่นพับ ใบปลิวในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดมาก เพื่อใช้เผยแพร่สารไปยังประชาชน

โดย นายธนเชก อัครวานุวัตร ได้แสดงความเห็นว่า

“การทำหนังสือแจ้ง เรื่องประชาสัมพันธ์ รวมทั้งใช้กลุ่มที่มีอยู่ เช่น หอการค้า และแจ้งไปยังประธานหอการค้า ให้กระจายในกลุ่มถือว่าเป็นตัวกลาง ในส่วนการติดต่อสื่อให้ไปร่วม เช่น บางครั้งจะติดต่อทีมงาน บอกสื่อ และที่เป็นทางการก็สั่งให้เขียนข่าว”⁶¹

ซึ่งนายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้ใช้สื่อ เพื่อวางแผน แล้วกำหนดเค้าโครงงาน รูปแบบในส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะมาร่วมกัน ปฏิบัติงาน ทำในบางส่วน และมีการแถลงข่าวเป็นระยะ ๆ และพูดคุยกับสถานประกอบการต่าง ๆ ดังความเห็นที่ว่า

“ในการสื่อถึงประชาชนและไม่ให้เกิดความผิดพลาด ถ้าจะให้ดีคือสื่อสิ่งพิมพ์เพราะทุกอย่างมันไม่เออเร่อ มีการวางแผนงานเช่น เรื่องของการท่องเที่ยวปีหน้าเราจะประกาศเป็นปีท่องเที่ยว ปีนี้ผมก็จะเตรียมความพร้อมก่อนคือหนึ่งผมต้องตั้งสมาคมผู้ประกอบการการท่องเที่ยวของจังหวัดขึ้นมา ต้องมารวมกลุ่มต่าง ๆ ต้องรู้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวของเราคืออะไร มีความพร้อมอะไรหรือไม่ ต้องมาจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวในแต่ละเดือนว่ามีอะไร ทั้งปีเรามีอะไร สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ของเรามีอะไร”⁶²

ในด้านของนางอารีย์ ศีรวิรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสนับสนุนในวิธีการใช้สื่อของผู้ว่าราชการจังหวัด คือการใช้เอกสารการขอความร่วมมือจะทำได้ง่ายกว่าหรืออาจมีการใช้สื่อวิทยุชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และใช้สื่อบุคคลเพราะมีเครือข่ายที่มีอยู่ เพราะเจาะไปในพื้นที่ได้โดยตรง ที่ว่า

“ส่วนมากเป็น วิธีการง่าย ๆ เป็นพื้นฐานก็คือ ใช้เอกสารถึงกัน อย่างจะขอความร่วมมือกับเค้าจะให้ประชาสัมพันธ์เรื่องงานเรื่องอะไรของเรา ช่องทางหนึ่งก็คือเป็นเอกสารออกไปเป็นหนังสือออกไป อีกช่องทางหนึ่งก็จะสื่อผ่านประชาสัมพันธ์จังหวัดที่เค้าดูแลเรื่องสื่อทั้งหมด ในสื่อทั้งเป็นของส่วนกลางทั้งของท้องถิ่นก็จะเป็นทั้งเคเบิลทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็จะจบในจุดนั้น สำหรับเราจะปิดท้ายด้วยตัวเองด้วยหน่วยงานเอง ก็คือถ้าส่งไปประชาสัมพันธ์ ก็จะมีในเรื่องของวิทยุชุมชน สื่อใน

⁶¹ สัมภาษณ์ นายธนเชก อัครวานุวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁶² สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 29 กันยายน

ท้องถิ่น สื่อส่วนกลางที่เราฝากเข้าไปแล้วปิดท้ายของเราคือ ถ้าความสัมพันธ์ส่วนตัว กับสื่อในท้องถิ่น สื่อบุคคล สื่อบุคคลบางครั้งก็จะเป็นตัวแทนของสื่อส่วนกลางอยู่ใน จังหวัด เราก็จะเจาะลงไป หรือผ่านไปเดลินิวส์ ผ่านไปไทยรัฐ เราก็จะยิงตรงเจาะไป กับตัวแทนของผู้สื่อข่าวของส่วนกลางที่อยู่ในพื้นที่ ที่วิท้องถิ่นก็เหมือนกัน ถ้าเรา อยากจะออกตรงนี้เราก็จะเจาะปิดท้ายอีกครั้งว่า ตรงนี้เราขอความร่วมมือจากเค้า เหมือนกับการจัดรายการวิทยุของชุมชน เรามีผู้นำของเราเป็นนักจัดรายการอยู่ เค้า ก็จะนำกิจกรรมของเรา อยู่ที่เราว่างานนี้เราจะให้ออกไปลักษณะไหน เราก็จะติดต่อ กับเค้า”⁶³

ซึ่งนายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี กล่าวว่า

“สนับสนุนในวิธีการปฏิบัติ คือ ต้องเลือกใช้เครื่องมือ จะใช้เจ้าหน้าที่ทำแผ่นปลิว จดหมายข่าว ให้นักข่าวสำนักข่าวต่าง ๆ และให้ข่าวอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงเวลา วิธีการปฏิบัติในระดับอำเภอยังอยู่ในวงแคบ ๆ เพราะในระดับสังการ ยังไม่มีเครื่องมือ สื่อสาร จะต้องทำตามนโยบายอย่างเดียวไม่มีอำนาจตัดสินใจ ทำได้เพียงเป็นการ เตรียมเอกสารให้กับหัวหน้าเพื่อตัดสินใจและสั่งการ ในระดับผู้ว่าจะมีแนวทางการ ตัดสินใจชัดเจน เช่น มีวิธีการคิดเองและตัดสินใจได้ เช่น เรื่องการเตือนภัยอย่างไร คิดวิธีการ และสั่งการให้ผู้ปฏิบัติ ทำงานต่อไป บริหารเหตุการณ์ให้ครอบคลุมได้ ทันการณ์”⁶⁴

ซึ่งในส่วนของนายวินิจชัย ศรีมาชัย นายอำเภอเมืองสระบุรี มีความเห็นในการ ปฏิบัติงานสื่อสารนั้นส่วนใหญ่จะใช้หนังสือสั่งการและบทความที่ส่งมาส่งต่อให้กับเครือข่ายได้ ช่วยประชาสัมพันธ์ต่อ และได้แสดงความเห็นว่า

“ด้านท้องถิ่นไม่ยากเพราะเป็นส่วนราชการเป็นหนังสือสั่งการและก็ Fax ไปเลยสั่ง การได้ง่ายส่วนใหญ่จะให้ผ่านทางท่านประชาสัมพันธ์จังหวัดและอาจจะมีสื่อในพื้นที่ เราก็จะส่งบทความให้เข้าช่วยประชาสัมพันธ์ช่วยก็ช่วยเหลือกันได้อย่างเต็มที่ครับ เราอาจให้เป็นสปอนเซอร์บ้าง”⁶⁵

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือที่ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้เช่น แผ่นพับใบปลิวการประชาสัมพันธ์ ข่าวของจังหวัดและในหนังสือสั่งการถือเป็นเครื่องมือในการส่งข่าวที่ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้เพื่อ

⁶³ สัมภาษณ์ นายอารีย์ ศิริวรรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

⁶⁴ สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁶⁵ สัมภาษณ์ นายวินิจชัย ศรีมาชัย, นายอำเภอเมืองสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

ชี้แจงเรื่องราวข่าวสารของจังหวัด เป็นสื่อที่ทำได้ง่ายและมีความคลาดเคลื่อนของเนื้อหาน้อย มีความชัดเจนของเนื้อหา

สรุปช่องทางการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัด

ช่องทางการสื่อสารกับประชาชนแต่ละพื้นที่ที่ได้รับทราบข้อมูล โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร 4 ช่องทาง คือ

1. สื่อสารแบบเผชิญหน้า
2. สื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (TV)
3. สื่อบุคคลผ่านการประชุมสังสรรค์และแจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
4. สิ่งสิ่งพิมพ์

เนื่องจากการสื่อสารข้อมูลผ่านทั้ง 4 ช่องทาง เพื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ มุ่งเน้นให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของจังหวัด

ทั้งนี้ ช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่เกิดผลสัมฤทธิ์และเข้าถึงประชาชนมากที่สุด คือ สื่อสารแบบเผชิญหน้า เพราะประชาชนในพื้นที่จะได้รับข้อมูลโดยตรง สามารถสอบถามข้อมูลในประเด็นที่สงสัย ได้ตอบคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีโอกาสทำความเข้าใจกับประชาชน อธิบาย เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบข่าวสารในด้านต่าง ๆ รวมถึงเป็นการแสดงออกซึ่งความสนใจประชาชนในพื้นที่ จะเห็นได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองท่าน ได้ใช้เครื่องมือคือ วิทยุชุมชนที่มีอยู่ และการวางเครือข่าย สามารถเชื่อมโยง ไปถึงสถานีอื่น ๆ ได้ทั้งหมด ทั้งครอบคลุมพื้นที่จังหวัดทั้งหมด ก็คือ พุดที่เดียวและสามารถสื่อสารได้ขึ้นไปถึงจังหวัด โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม เป็นช่วงที่ประชาชนจะฟัง สื่อในช่วงนั้น เปิดหมอนเวียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบได้หลายรอบ นอกจากนี้ยังใช้สื่อเคเบิลทีวี และวิทยุชุมชน ทั้งสองแบบ สำหรับประกาศต่าง ๆ ที่ลงไปสู่อำเภอ ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่าบางครั้งไปกระจายข่าว บางครั้งลงไปไม่ทันเวลาที่ต้องการจึงต้องใช้วิทยุเสียงตามสาย อีกทางหนึ่ง

จากช่องทางการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นการสื่อสารโดยตรงส่งข้อมูลตรงไปยังประชาชนมีการเลือกใช้สื่อที่มีอยู่เป็นเครื่องมือก็คือ จากวิทยุชุมชน วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และเครือข่ายของส่วนราชการต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ว่าราชการจังหวัดสื่อสารโดยตรง ผ่านตัวกลางลงมาทางหัวหน้าส่วนราชการและส่วนราชการ แจ้งตรงไปยังเครือข่ายของแต่ละหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ผู้ว่ามีหนังสือส่งไปถึงหัวหน้าส่วนราชการและส่วนราชการส่งตรงไปยัง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเครือข่ายของตนในหมู่บ้าน หรือจากการ โทรศัพท์โดยตรง ถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วน ต้องการทราบข้อมูลโดยตรงยังสามารถโต้ตอบกลับได้ทันที หรือถ้าเป็นข่าวสารเรื่องความรู้ต่าง ๆ

ก็จะเน้นหนักไปที่วิทยุชุมชนเพราะเข้าถึงกลุ่มประชาชนได้มากกว่า แต่สื่อที่ผู้ว่าฯใช้และได้ประสิทธิผลมากที่สุดคือ การใช้การสื่อสารโดยตรง ผ่านตัวกลางและหนังสือสั่งการ

ผู้รับสาร (Receiver: R)

กระบวนการรับรู้ข่าวสารจากการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ในช่วงปีเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลำดับที่ 1 ผู้รับสารสามารถรับข่าวสารตรงตามที่คุณว่าราชการจังหวัด สื่อสารถึงประชาชนผ่านทางผู้นำชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่ เปรียบเสมือนเป็นบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความไว้วางใจคัดเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนและของทางราชการซึ่งเป็นผู้รับสารจากผู้ว่าราชการจังหวัดมีแนวคิดในการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดดังนี้

ข้าราชการ

ในฐานะข้าราชการผู้รับคำสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงและถือเป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้รับสารโดยตรง นางสาวรุ่งรศมี ทะแพงพันธุ์ เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ ที่ทำการปกครองจังหวัดสระบุรี ได้แสดงความเห็นว่า

“โดยปกติจะมีการประชุมระดับจังหวัดโดยผู้ว่าฯเป็นประธานแล้วก็ประชุมหัวหน้าส่วนในจังหวัด โดยเชิญกำนัน ทุกอำเภอเลขา แล้วผู้ว่าฯก็ให้ข้าราชการตามนโยบายของรัฐบาล นโยบายอาจเป็นการเน้นหนักเป็นการกระชับ เช่น ยาเสพติดท่านก็จะเน้นเป็นบางเรื่องหรืออย่างสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบท่านก็จะกำชับและเน้นนโยบายหนัก ๆ โดยจะประชุมกัน เดือนละครึ่ง”⁶⁶

โดยทัศนคติของ นางสาวภาภรณ์ เหล่าวิริยะเจริญไชยะ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน สำนักงานจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องในประเด็นนี้ว่า

“มีการรับนโยบายมาถึงโดยถ่ายทอดจากวาจาและมีวาระการประชุมเอกสารก็จะมีปรากฏมาตามวาระการประชุม ส่วนจากอำเภอจะมีการประชุมทุกเดือน ซึ่งจะมี 2 การประชุม ประชุมหัวหน้าส่วนอาจจะเป็นวันเดียวกันแต่เป็นภาคเช้ากับภาคบ่าย และมีการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือเป็นการรับนโยบายจากจังหวัดผ่าน

⁶⁶สัมภาษณ์ นางสาวรุ่งรศมี ทะแพงพันธุ์, เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ ที่ทำการปกครองจังหวัดสระบุรี, 9 ธันวาคม 2556.

นายอำเภอ จากนายอำเภอจะมี 2 ช่องทางคือการประชุมและเป็นหนังสือ ส่วนผู้ว่า จะมีการประชุมโดยเชิญไปโดยตรง”⁶⁷

กำนัน

ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนในระดับตำบล ในฐานะผู้รับสาร นายเสน่ห์ มนต์ประสิทธิ์ กำนัน ตำบลดอนพุท อำเภอดอนพุท เป็นผู้รับข่าวสารที่แจ้งมาจากนายอำเภอ และกระจายไปยัง ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ โดยการเรียกประชุมประชาคมทุกหมู่ และใช้ช่องทางเครือข่ายผ่านทางผู้ช่วย และสารวัตร เป็นผู้กระจายข้อมูลข่าวสารและจากทางการประชุมประจำเดือน จะเป็นการสื่อสารที่ได้ผลรวดเร็ว ส่วนการอธิบายถ่ายทอดข้อมูลจะใช้เอกสารและชี้แจงรายละเอียด การสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพคือผลงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ส่งมายังประชาชน แสดงความเห็น

“ข่าวเกี่ยวกับหน่วยงานมหาดไทย การเลือกตั้ง และข่าวเกษตร เรื่องเกี่ยวกับมะเร็ง ชาวพวกนี้ชาวบ้านให้ความสนใจดี เป็นเรื่องใกล้ตัว”⁶⁸

โดยทัศนคติที่มีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่มาจากทางจังหวัดส่งข่าวมา โดยตรงและสามารถปฏิบัติ ได้ทันที เพราะในข้อมูลที่ส่งมา มีความละเอียดอธิบายได้เข้าใจ แต่ปัญหาส่วนใหญ่นั้นประชาชนไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควรเพราะว่ามีความคิดเห็นที่ไม่ค่อยจะ เกี่ยวข้องกับชีวิต ความเป็นอยู่หรือในอาชีพ ในการส่งข้อมูล ย้อนกลับ (feedback) มายังผู้ว่า ราชการจังหวัดนั้น จะผ่านทางช่องทางผู้ช่วย ส่งต่อมาผู้ใหญ่ ผ่านมากำนัน ผ่านนายอำเภอ ย้อนกลับทางเดิม⁶⁹

ซึ่ง นายกมลศักดิ์ รัสมิ์เพชรโสภณ อดีตกำนันตำบลดาวเรือง อำเภอเมืองสระบุรีนั้น มีความเห็นสอดคล้องกันและได้กล่าวเสริม คือ ผู้ว่ามีช่องทางหลักหลายช่องทาง ผ่านทาง ประชาสัมพันธ์จังหวัด และเครือข่ายต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุชุมชน นักประชาสัมพันธ์ ที่จัดตั้ง ขึ้นในท้องถิ่น ผ่านทางนายอำเภอ ทางหนังสือสั่งการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และออก เสียงกระจายข่าว และยังมีหนังสือสั่งการมาย่อยปิดประกาศ และผ่าน อสม. ผู้สูงอายุ ผู้พิการ

⁶⁷สัมภาษณ์ นางสุภาภรณ์ เหล่าวิริยะเจริญไชยะ, เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน สำนักงานจังหวัดสระบุรี, 9 ธันวาคม 2556.

⁶⁸สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ มนต์ประสิทธิ์, กำนันตำบลดอนพุท อำเภอดอนพุท, 22 พฤศจิกายน 2552.

⁶⁹สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ มนต์ประสิทธิ์, กำนันตำบลดอนพุท อำเภอดอนพุท, 22 พฤศจิกายน 2552.

แม่บ้านกลุ่มเกษตรฯ .ทางครูอาจารย์ต่าง ๆ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและถือเป็นผลงานที่ผู้ว่าส่งมายังประชาชน ได้กล่าวไว้คือ

“ผ่านนายอำเภอเพราะเป็นการสั่งงานเข้มดี ความจริงการส่งเสริมท้องถิ่นตัวระบบดี แต่เนื่องจากการกำกับดูแลดีกว่า เป็นเรื่องเฉพาะนั้นจะทำหนังสือส่งรายตัว รายงานครบถ้วน และผ่านทางหอกระจายเสียง เรื่องรองลงมาจะมีรถเฉพาะกิจ อบต.กระจายเสียง เข้า เย็นได้ผล”⁷⁰

ช่องทางที่ได้ผลคือ การประชุมจะสั่งการได้ทันที ในเชิงนโยบายผู้ว่า ฯ ทำได้มีประสิทธิภาพมาก เนื่องจากสามารถถ่ายทอดและเข้าใจในส่วนของการส่งข้อมูล ย้อนกลับ (feedback) มายังผู้ว่าราชการจังหวัด นั้นมีความต่างคือ มีการส่งกลับโดยใช้ แบบฟอร์มให้ชาวบ้านส่งผ่านตัวกลาง เพราะสามารถมีหลักฐานยืนยัน

ผู้ใหญ่บ้าน

ในฐานะผู้รับสารมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยนายสุทิน ฉายาวัฒน์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด มีความเห็นสอดคล้องกับกำนันข้างต้นคือ

“ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้ว่าผ่านทางนายอำเภอ โดยแจ้งผ่านทางการประชุมประจำเดือนทำให้ทราบ เรื่องนโยบายการพัฒนาต่าง ๆ นั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพ เพราะมีข้อสรุปที่ชัดเจน เช่น นโยบายเรื่องการทำงานร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน เรื่องนโยบายของผู้ว่าและการอยู่ร่วมกันแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้นการสื่อสารของผู้ว่ามีความชัดเจน ในข้อราชการ ประชาชนมีความพอใจในการรับข้อมูลข่าวสาร”⁷¹

ในทัศนะของ นายวิหาร วงษ์เขียว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 9 ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด มีความเห็นสอดคล้องกันที่ผู้ว่าราชการจังหวัด สื่อสารโดยตรงผ่านตัวกลาง มีเอกสารสั่งการประกอบ มีความชัดเจนคืออยู่แล้วในเรื่องเร่งด่วนอาจใช้เสียงตามสายเรียกประชุมชี้แจงกับชาวบ้าน ให้ทราบการ การส่งข้อมูล ย้อนกลับ(feedback) มายังผู้ว่าราชการจังหวัด นั้นมีเพิ่มเติมคือ ทางโทรศัพท์ติดต่อได้โดยตรง กล่าวไว้ว่า

⁷⁰สัมภาษณ์ นายกลิ่นศักดิ์ รัชมีเพชรโสภณ, กำนันตำบลดาวเรือง อำเภอเมือง, 27 พฤศจิกายน 2552.

⁷¹สัมภาษณ์ นายสุทิน ฉายาวัฒน์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด, 23 พฤศจิกายน 2552.

“จะมีเบอร์โทรศัพท์ แต่ส่วนใหญ่จะผ่านทางผู้ใหญ่ไปทางนายอำเภอ”⁷²

โดย นายสุรัตน์ จำเริญธรรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด นั้น ได้รับข้อมูลจากผู้ว่าราชการจังหวัด สอดคล้องกับความเห็นข้างต้น โดยเสริมว่า

“การสื่อสารของผู้ว่าฯนั้นอาจมีการลงพื้นที่มารับโดยตรงการลงพื้นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพบประชาชน และจากการประชุมก็จะมีการสั่งการโดยตรง ในเรื่องของนโยบายและแผนการพัฒนาจังหวัด ทำให้เกิดการซักถามและเกิดความเข้าใจในรายละเอียด อีกทั้งมีเอกสารชี้แจงรายละเอียดทำให้ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ทำให้เข้าใจตรงกันได้ง่ายและสื่อสารไป”⁷³

ซึ่ง นายสมศักดิ์ ทองคำสุก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุดนั้น ได้รับข้อมูลข่าวสารโดยตรง ผ่านทางนายอำเภอและการประชุมเช่นกัน ต่างกันที่มีการรับข้อมูล โดยตรงจากผู้ว่าฯ ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ชาวบ้าน และประกาศให้ชาวบ้านได้รับทราบ นโยบายเรื่องการทำงานร่วมกันของประชาชน⁷⁴

ดังนั้นการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดส่งข้อมูลข่าวสารนโยบายและการพัฒนาจังหวัดมายังผู้รับสารหรือผู้นำชุมชน

ประชาชน คือ ผู้รับสารข้อมูลข่าวสารจากผู้นำชุมชนและกับผู้ว่าโดยตรง ถือว่ามีส่วนสำคัญในกระบวนการสื่อสารของการพัฒนาจังหวัดว่าการสื่อสารของผู้ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในจังหวัดได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งในฐานะประชาชนผู้รับสารมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยนายถวิล ภู่งงษา ประชาชนในตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี ได้ให้ความเห็นว่า

“ได้เคยเจอท่านผู้ว่าฯ โดยตรงครับท่านคุยเก่งครับมีความรู้เยอะและตอบคำถามอธิบายงานต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียด ทำให้เข้าใจตรงกันได้ง่าย”⁷⁵

⁷²สัมภาษณ์ นายวิหาร วงษ์เขียว, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 9 ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด, 23 พฤศจิกายน 2552.

⁷³สัมภาษณ์ นายสุรัตน์ จำเริญธรรม, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด, 23 พฤศจิกายน 2552.

⁷⁴สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ ทองคำสุก, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด, 23 พฤศจิกายน 2552.

⁷⁵สัมภาษณ์ นายถวิล ภู่งงษา, ประชาชนตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี, 23 พฤศจิกายน 2552.

ในทัศนะของ นางเอี่ยมพร มงคลสวัสดิ์ ประชาชนใน ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกันว่า

“ท่านผู้ว่าฯ เก่งคะมีความรู้ดูเหมือนเป็นด้วยคะ เห็นในทีวี และออกวิทยุตอบคำถามต่าง ๆ รายงานความก้าวหน้าของจังหวัดในงานที่ทำให้เข้าใจง่ายได้และสนุกดีคะ”⁷⁶

ซึ่ง โดยนายธงชัย เอียงโสม ประชาชนที่อยู่ใน ตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก มีความเห็นสอดคล้องกับข้างต้นคือ

“ท่านผู้ว่าฯ เคยมาเปิดงานครับดูเก่งตอบคำถามสื่อประชาสัมพันธ์งานดีครับ ดูมีความรู้เคยเห็นในทีวี และออกวิทยุมาเจอตัวจริงดีครับทำให้ใกล้ชิดประชาชนดีครับ”⁷⁷

โดย นายกฤษฎา อินทร์พาเพียร ประชาชนในตำบลแก่งคอย อำเภอแก่งคอย ได้แสดงความเห็นแตกต่างในการรับสารจากผ่านผู้ใหญ่บ้าน ดังความเห็นที่ว่า

“ผมไม่เคยเจอท่านผู้ว่าฯ หรือครับได้ข่าวจากผู้ใหญ่บ้านเข้ามาบอกข่าวของจังหวัดว่าผู้ว่าฯ เข้าสั่งการมาและผู้ใหญ่มาประกาศข่าวตามหอกระจายเสียงและเดินบอกเอาครับ ว่ามีงานของจังหวัดอะไรบ้าง”⁷⁸

สรุปผู้รับสารของผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้รับสาร หรือผู้นำชุมชนสามารถ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากผู้ว่าราชการจังหวัด ได้โดยตรง ผ่านจากนายอำเภอที่รับนโยบายมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด มายังผู้นำชุมชน และส่วนใหญ่จะรับการสื่อสารผ่านตัวกลางหลักคือ นายอำเภอชี้แจง รายละเอียด ปัญหาข้อซักถาม และแจ้งกระจายข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ โดยใช้สื่อผ่านช่องทาง ในหลายรูปแบบ เช่น ผ่านบุคคลกลุ่มเครือข่ายที่มีอยู่ ทางวิทยุชุมชน การประชุมประชาคมหมู่บ้าน และหอกระจายเสียง ช่องทางการสื่อสารกลับ (feedback) ส่วนใหญ่ผ่านทางผู้นำชุมชน หมู่บ้านและสื่อสารไปยังนายอำเภอและส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ส่งย้อนกลับ แต่ประชาชนอาจใช้ช่องทางโทรศัพท์ติดต่อสื่อสารในเรื่องเร่งด่วน เพราะสื่อสารได้โดยตรงและสามารถตอบโต้ได้ทันที จึงเป็นช่องทางที่สะดวกขึ้น ในกรณีเร่งด่วน กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดกับ

⁷⁶สัมภาษณ์ นางเอี่ยมพร มงคลสวัสดิ์, ประชาชนใน ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี, 23 พฤศจิกายน 2552.

⁷⁷สัมภาษณ์ นายธงชัย เอียงโสม, ประชาชนที่อยู่ใน ตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก, 23 พฤศจิกายน 2552.

⁷⁸สัมภาษณ์ นายกฤษฎา อินทร์พาเพียร, ประชาชนในตำบลแก่งคอย อำเภอแก่งคอย, 23 พฤศจิกายน 2552.

ประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ช่วยสนับสนุนและประสานงานในการชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจถึงนโยบาย การปฏิบัติงานของทางจังหวัด

ผลที่เกิดจากกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี (feedback) แบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดผ่านสื่อต่าง ๆ มีในหลายรูปแบบและเลือกใช้ให้เหมาะสม ตามแต่สถานการณ์ ทั้งใช้บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารโดยตรง รวมทั้งใช้เครื่องมือที่มีอยู่ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ ป้ายโฆษณาทำให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปในวงกว้างมากที่สุด เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดให้ได้ดี ซึ่ง นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นแตกต่างใน หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อแต่ละประเภท เพื่อการสื่อสารในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คือ ใช้ทีมงานและบุคลากรในด้านนี้โดยเฉพาะ อาศัยประชาสัมพันธ์จังหวัดและหัวหน้าสำนักงานจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัด เพื่อสองหน่วยจะเป็นตัวเสริม ในเรื่องของการแจ้งข้อมูลข่าวสารลงไปในพื้นที่ ส่วนประชาสัมพันธ์จังหวัดจะดูแลเรื่องภาพรวมกว้าง ๆ นอกจากทำในส่วนของสื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์สื่อต่าง ๆ ทำป้าย โฆษณาต่าง ๆ ทั่วเมือง โดยเห็นว่า

“ประสิทธิภาพการเลือกใช้ของสื่อแต่ละประเภท นั้นแตกต่างคือ เน้นการใช้เอกสารเป็นหลักเพื่อจะได้ข้อความสมบูรณ์ครบถ้วน สามารถหยิบมาเมื่อไหร่ก็ได้ ถ้าสั่งด้วยวาจาความผิดพลาดจะสูงกว่า การสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือสั่งเป็นเอกสารไม่ค่อยผิดพลาด อาจจะใช้ 4 หน่วย ปกครอง สำนักงานจังหวัด พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นจังหวัด 4 หน่วย ครอบคลุม ได้ทั้งพื้นที่”⁷⁹

นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องในประเด็นนี้ คือ ใช้การสื่อสารโดยตรงและผ่านตัวกลาง เพราะเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดผ่านการสื่อสารในหลายรูปแบบ และได้ผลเช่น การให้เบอร์โทรศัพท์ ถ้าประชาชนมีปัญหา อุปสรรค มีความเดือดร้อนก็สามารถโทร มาสื่อสารได้โดยตรงและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด ทั้งยังมีการใช้ตู้รับเรื่องราวร้องทุกข์เป็นการสื่อสารตรง สื่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และสื่ออื่น ๆ ตามเครื่องมือที่หน่วยงานราชการมี และการแจ้งจากการสั่งการถือเป็นช่องทางที่อย่างต่อเนื่องและได้ผลดี จากความคิดเห็นดังนี้

⁷⁹สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 29 กันยายน

“การได้ให้เบอร์โทรศัพท์ให้เขาพูดคุย การใช้ตู้รับเรื่องราร้องเรียน การใช้ไปเยี่ยมเยียนพบปะ การเข้าประชุมต่าง ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช็คจากการร้องทุกข์ผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านสื่อต่าง ๆ และก็นหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ เช่น การผ่านศูนย์ดำรงธรรม บางครั้งก็มีการสะท้อนมาเล็กน้อย ดังนั้นอย่างเช่นผมบอกว่าในเรื่องของช่องทางของผมใช้หลากหลาย ผ่านตัวกลางหรือไม่ บางทีก็ผ่าน อาทิเช่น ผมผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือคูเบิ้ลทีวี หรือมีตัวแทนก็มาหาเล่าให้ฟัง ที่มองข้ามไม่ได้ ในฐานะข้าราชการโดยการแจ้งจากหน่วยเหนือ เพราะฉะนั้นใน การสื่อสารโดยตรงโดยอ้อม ผ่านตัวกลาง และค้นหาด้วยตัวเอง หรือหน่วยเหนือแจ้งสั่งการ มันก็เป็นช่องทาง ที่นี้ในรูปแบบในช่องทางดังกล่าวที่ผมเรียนมา ตั้งแต่ให้เบอร์โทรศัพท์ตู้ร้องเรียน”⁸⁰

ประสิทธิภาพของสื่อแต่ละประเภทที่เห็นประโยชน์ชัดเจนคือ ตู้รับเรื่องราร้องทุกข์ โทรศัพท์ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง และ การใช้ร้องเรียน ร้องทุกข์ ร้องขอความช่วยเหลือผ่านหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะศูนย์ดำรงธรรม อีกทั้งร้องผ่านทางสื่อมวลชนหรือสะท้อนจากสื่อมวลชนท้องถิ่นและสื่อมวลชนหน่วยกลาง ซึ่งเป็นสื่อมวลชนจาก หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คูเบิ้ลทีวี หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง วิทยุโทรทัศน์ส่วนกลาง ดูจากอินเทอร์เน็ต มีการเว็บไซต์ต่าง ๆ และจากการที่เข้าไปพบ ประชาชนด้วยตนเอง หรือการที่ประชาชนมาพบที่บ้านพักบ้าง หรือ ที่ทำงาน อาทิเช่น จังหวัดจัดโครงการเยี่ยมเยียน จัดโครงการสินค้าคาราวาน จัดโครงการสินค้าโอท็อป เปิดโอกาสรับฟังปัญหาบางด้านจากประชาชน ประชาชนก็จะสะท้อนปัญหา และช่องทางที่สำคัญคือ การเข้าไปประชุมชี้แจง จะเป็นการประชุมในเชิงนโยบาย การประชุมอภิปรายหาความเห็น การประชุมปรึกษาหารือ ตัวอย่าง เช่นกรณีเกี่ยวกับการประชุมประชาวิจารย์ ยังมีผ่านช่องทาง จดหมายถึงตัว จดหมายก็ขอความเป็นธรรมดังนั้นช่องทางทั้งหมดนี้ คือ ช่องทางที่ชาวบ้านจะสามารถสื่อสารกลับมาผู้ว่าราชการจังหวัด ได้รับรู้ การสื่อสารกลับที่มาถึงได้โดยตรง

นายอุกริช พึ่งโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกับนายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ประสิทธิภาพในการสื่อสารนั้น ตัวชี้วัดเป็นปัจจัยที่บอกถึงความสำเร็จของการสื่อสารที่เกิดขึ้น คือ การมี Feedback หรือการสะท้อนกลับ การสะท้อนกลับของประชาชนมา เช่น มีโทรศัพท์พูดคุยกลับมา มีจดหมายกลับมา มีเสียงสะท้อน

⁸⁰ สัมภาษณ์ นายอุกริช พึ่งโสภา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ทางสื่อมวลชนระดับท้องถิ่นหรือส่วนกลางมา ในเรื่องของการทำงาน ชี้แจง ทำความเข้าใจ หรือ การเผยแพร่ของจังหวัดในแต่ละครั้ง

ซึ่งเป็นมุมมองการสื่อสารในส่วนความยากหรือง่ายนั้น จะเป็นเรื่องของ รูปธรรมและ นามธรรม ที่กระทบโดยตรงและส่งผลกับประชาชนโดยตรง

นางอารีย์ ศิริวรรณ พัฒนาการจังหวัดสระบุรี มีความเห็นเช่นเดียวกันกับ นายธนเชก อิศวานัฐร ผู้ว่าราชการจังหวัด ในประเด็นการสื่อสารยุทธศาสตร์แผนงาน ของจังหวัด สระบุรีปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหนึ่งคือ เรื่อง Feedback กลับมาถามข้อมูลข่าวสาร เพิ่มเติม เช่น ทางโทรศัพท์และทาง e-mail ของจังหวัด ที่เปิดเว็บไซต์ จะมีข้อเสนอแนะ และมี เครือข่ายมีการเชื่อมต่อกับชาวบ้านโดยตรง มีผู้นำกลุ่มเครือข่าย มีกลุ่มอาชีพค่อนข้างเยอะที่จะ สื่อสาร กลุ่มผู้ประกอบการทั้งจังหวัด และขณะเดียวกันก็มีการสร้างเครือข่ายทั้งกลุ่มทุน ก็คือ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ ต่าง ๆ เมื่อมีเครือข่ายนี้การสื่อสารในเรื่องของการพัฒนาสื่อสาร ง่ายเพราะเครือข่าย และเป็นสิ่งที่ชาวบ้านได้รับประโยชน์โดยตรง ปัจจัยที่เป็นนามธรรมจะสื่อสาร ยากกว่าปัจจัยเรื่องรูปธรรมสื่อสารง่ายและเห็นผลประชาชนสนใจ ได้แสดงความเห็นในแนวทาง เดียวกัน ที่ว่า

“เราจะเชิญชวนคนอื่นมาดูเหมือนกัน เหมือนกับที่บ้านคลองหัวช้างที่มีความเข้มแข็ง เราขายผ่านกระบวนการความเข้มแข็งที่รูปธรรมออกมาที่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง ก็โอเค เขาสามารถที่จะหารายได้จากของการท่องเที่ยวนี้ได้ เทียบดูอะไร เทียบดูศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ เทียบเพื่อที่จะมาเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เทียบเพื่อ มารู้ว่าการจัดการบริหารชุมชนของเค้าเป็นอย่างไรบ้าง สิ่งที่บ้านจะได้ตามมาก็ คือ 1. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนที่มาเยี่ยมมาชม เขาจะติชมอะไรบ้าง แล้วก็ได้นำ ผลผลิตของเค้าออกมาขายจนถึงการบริหารจัดการโฮมสเตย์ที่เหมือนกับใครจะมา ศึกษาดูงาน อันนั้นก็จะเป็นรายได้ส่วนหนึ่ง ขนาดเดียวกันเราก็ต้องให้เค้าเรียนรู้ใน ส่วนของผลกระทบที่ตามมา คือเวลาการรับคนนอกเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านมันก็มี สองแง่ ทั้งบวกและลบ เค้าก็ต้องมานั่งวิเคราะห์ตรงนั้นอีกส่วนหนึ่ง และก็ตัวที่จะ เป็นยุทธศาสตร์ที่จะสื่อสารค่อนข้างจะยากสักนิดหนึ่งก็คือในเรื่องของการสร้าง ธรรมมาภิบาลและการเรียนรู้การจัดการบ้านเมืองที่ดี เพราะว่ามันค่อนข้างจะเป็น นามธรรมค่อนข้างเยอะ”⁸¹

⁸¹ สัมภาษณ์ นางอารีย์ ศิริวรรณ, พัฒนาการจังหวัดสระบุรี, 3 มีนาคม 2552.

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่จังหวัดมอบให้ทำ มองว่าเป็นการรับนโยบายจากกระทรวง และ กระทรวงบอกว่าปีนี้จะเอาแบบนี้ละ พอมาระดับจังหวัด เราก็เลือกหน่วยงานทั้งหมด หัวหน้าหน่วยงาน ต่าง ๆ เราจะทำหน้าที่ประสานกับสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานอื่น ๆ ว่ามีอะไรบ้าง ค่าใช้จ่ายกระทรวงว่าปีนี้มีแบบนี้ ค่าใช้จ่ายกระทรวงก็มาจากรัฐบาล ซึ่งเช่นเดียวกับ นางสมพร มโนรัตน์ ประธานสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกัน ในการสื่อสารของผู้ว่าราชการ จังหวัดสื่อสารไปแล้วมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องของระดับความสำเร็จ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มาดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติราชการ คือ สร้างเครือข่าย ซึ่งจะมีส่วนเสริมในด้าน ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากส่วนราชการเป็นสื่อกลาง และให้ความสำคัญกับเรื่อง ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ถึงประชาชนผู้กลุ่มเป้าหมายเป็นกระบวนการไปตามระบบ ดังกล่าวว่า

“ถ้าสมมุติเราเปลี่ยนรูปแบบ ต้องค่อย ๆ เราก็ยังคิดว่าประชาชนทั่วไปแล้ว โดยส่วนใหญ่ อาจจะยังไม่ได้มองถึงเม็ดเงิน แต่ถ้าเกิดว่า เค้าได้รับรู้อย่างที่บอกว่า เค้าได้ รับรู้ มีความเข้าใจ เค้าจะรู้เลยว่าเค้าจะร่วมหรือไม่ร่วม การจัดทำเวทีประชาคมก็ไม่น่าจะเป็นปัญหา เมื่อก่อนนี้กำหนด ผู้ใหญ่บ้านต้องมีการประชุมชี้แจงชาวบ้านให้เค้ารู้ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวเค้า เค้าก็จะมากัน มีการจัดทำ จปฐ. สำนวณข้อมูลกัน ทำไปทำมา จปฐ. บอกว่าถ้าไม่ตกตัวนี้ งบประมาณจะไม่ได้ จปฐ. ตก ถึงจะได้เงิน มาพัฒนา ก็เลยทำให้ชาวบ้าน เกิดกระบวนการ คือ ต้องเอาคน ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงาน องค์กร ภาครัฐ วิสาหกิจ ภาคเอกชน ประชาชนทุกคนให้ข้อมูลทำความเข้าใจ อันนี้ถ้ากล่าวโดยรวมคือ ถ้าทุกคนมีพอยต์ที่ชัดเจนสื่อสารง่าย”⁸²

นายวีระ ทองประไพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี มีความเห็น แตกต่างกันในเรื่องความสำเร็จการสื่อสารที่ดีควรจะเน้นตัวเนื้องาน ตัวโครงการมากกว่าไปยึดกับ ตัวคน ผลสะท้อนตัวชี้วัดโดยตรงที่รับจากชาวบ้านโดยตรง คือ การสื่อสารที่ออกไป ถ้าไม่ใช่ตัว ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด เช่น เรื่องเอกสาร ถ้าไม่ใช่ลายเซ็นของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด บางครั้ง อาจไม่เกิดผลที่ชัดเจน หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สั่งการ บางครั้งไม่ได้ผล เพราะว่าในภาคราชการ ยังยึดที่ตัวบุคคล ผู้สั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก ไม่ได้ยึดตัวรายละเอียดหรือตัวโครงการ ให้มันสัมฤทธิ์ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากความเห็นที่ว่า

“รัฐบาลส่งมากระทรวง กระทรวงส่งจังหวัด บอกไต่ถามว่าต้องทำอย่างนี้ ทำโครงการ เสนอส่งมาให้เรา แล้วเราก็มานั่งคุยกัน ว่าทำอย่างนี้นะ ทุกคนเห็นด้วย เราก็เอา

⁸² สัมภาษณ์ นางสมพร มโนรัตน์, ประธานสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี, 26 กันยายน 2552.

โครงการเสนอระดับจังหวัด งบประมาณน้อยกว่ากันที่หลัง เรื่องมันไปถึงระดับจังหวัด คณะกรรมการของจังหวัดก็จะพิจารณาภาพรวม ของแต่ละยุทธศาสตร์ว่าตัวเงินหรือ ตัวอะไรสำคัญที่จังหวัดให้ได้ หรือมันไม่เกินไปที่จะทำ เราก็พยายาม ผมพยายาม ทำแบบว่าเอาใจยุทธศาสตร์ แล้วเอามันมาแผ่ มาดูว่ามันไปกันได้ คือบางครั้งภาค ส่วนยังมองว่ายุทธศาสตร์เฉพาะตัวเค้าเองอยากทำแบบนี้ แล้วมันก็กลายเป็น ย่อย เยอะมาก แล้วมันก็ไม่เข้าใจ ผมพยายามทำให้ใหญ่ แต่ถ้าทุกคนอยู่ในร่มนี้หมด เพราะทุกคนอยู่ในร่มนี้หมด คุณจะมาต่อให้เป็นใยแมงมุมยังงี้ เป็นยังงี้ หรือให้ ร่วมกันได้ก็ให้อยู่ร่วมกันซะ อะไรประมาณนี้ ผมมองว่ายาก”⁸³

นายสมศักดิ์ จิตติมิตร เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี ได้แสดง ความเห็นสอดคล้องกับทางพัฒนาการจังหวัด เกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคือ ผลสะท้อนทางด้านนโยบายนั้นขึ้นมากำหนด ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน ว่า

“ถ้ารู้คอนเซ็ปต์ เกียวนโยบายก็จะทำให้เราทำงานได้ง่าย เช่น ดูว่าสินค้าของเราตรงใจผู้บริโภคด้วยการ ดึงจุดเด่นของสินค้าเราเอามาใช้”⁸⁴

โดย นายวีระ ทองประไพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีความเห็น เช่นเดียวกันกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในประเด็นการใช้สื่อโดยตรง ผ่านตัวกลาง คือ เครือข่ายที่มีอยู่ ทุกหมู่บ้าน และผ่านการประชุมหมู่บ้าน การทำประชาคมต่าง ๆ ทั้งทางเอกสาร เพราะถือว่าเป็น สื่อที่มีประสิทธิภาพดี ที่กล่าวว่า

“สื่อ ผมจะมีเครือข่าย จะมีเอกสารเป็นรายปักษ์ จากส่วนกลางเค้าทำให้ ให้ความรู้ เค้า แล้วก็โทรศัพท์ เพราะเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องด่วน เพราะบางครั้งเราติดต่อไปทางบ้าน เรื่อง เร่งด่วนเราใช้โทรศัพท์ แจ้งเพื่อทราบ เท่ากับได้โต้ตอบกัน”⁸⁵

ในทัศนะของ นายสมศักดิ์ จิตติมิตร เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี นั้นมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ว่าฯ ประสิทธิภาพการใช้สื่อที่ได้ผลที่สุดคือ การสื่อสารโดยตรง ผ่าน ตัวกลางและให้ส่วนราชการสะท้อนกลับมา ที่กล่าวไว้ว่า

⁸³สัมภาษณ์ นายวีระ ทองประไพ, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

⁸⁴สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ จิตติมิตร, เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁸⁵สัมภาษณ์ นายวีระ ทองประไพ, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

“เราต้องพิจารณาสื่อ ดูว่าเราจะสื่อแบบ 2 ทางหรือทางเดียว เช่นถ้าชาวบ้านก็อาจใช้กำหนดผู้ใหญ่บ้านสะท้อนกลับมา ในงานของผมไม่ต้องผ่าน เราสามารถใช้สื่อส่วนกลางได้ เช่น ในเรื่องนโยบาย การอยู่ดีกินดีของประชาชน ให้เป็นหลัก เช่น ในเว็บไซต์และกล่องแสดงความคิดเห็นและเราต้องบอกแหล่งที่มาจะสะท้อนข้อมูลกลับมา ส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์กลับมาชะส่วนใหญ่รวดเร็วแต่เราต้องดูกลุ่มเป้าหมายว่าเค้าใช้สื่อและถนัดกลับอะไรที่เหมาะสมกับเค้า”⁸⁶

หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนাজังหวัดนายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี นั้น มีความเห็นสอดคล้องกันในการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ จากผู้ใหญ่บ้าน กำหนดเป็นหลัก เป็นทางการและเป็นพื้นฐาน ใช้เครื่องมือคือ วิทยุชุมชน จัดหมายข่าวมีนักประชาสัมพันธ์ในระดับเขตเมืองค์กรเครือข่ายเกษตรตำบลและมี ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี เน้นเจ้าหน้าที่เป็นหลัก หนังสือพิมพ์ เพราะสามารถรู้ได้ถึง feedback หรือผลสะท้อนกลับมา ได้กล่าวว่า

“การแจ้งข่าวให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทะเบียนปลูกพืชเศรษฐกิจ การแจ้งการประสบภัยธรรมชาติ การจัดงานดอกทานตะวันบานต้องประชาสัมพันธ์กว้างเลย บุคคลเป้าหมายก็ประกอบด้วย นายอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ในวงกว้างก็ได้ แต่หนังสือพิมพ์ วิทยุ ไปสเตอร์ สื่อขนาดใหญ่เลย ช่องทางที่ชาวบ้านส่งกลับมา ผลออกมาไม่มากที่ศูนย์บริการ คือกล่องแสดงความคิดเห็นที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดทำไว้ แต่ไม่ค่อยได้ใช้ หรือโทรหาเกษตรตำบล จัดหมายก็มีแต่น้อย วิทยุไม่มีเลย เงื่อนไขเราจะให้ติดต่อโดยตรงเลย”⁸⁷

2. ด้านประสิทธิผลของการสื่อสาร ในการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดมีความสำคัญที่ทำให้ทราบผลของกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้รับสารคือ ประชาชน ว่าผู้ส่งสารมีทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสารมากเพียงใด ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือสำคัญระหว่างประชาชนที่มีต่อผู้ว่า ซึ่งได้แก่ ความรอบรู้ที่เกี่ยวกับงาน และความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รายงานความคืบหน้ารวมทั้งนโยบายการพัฒนาแผนของจังหวัด ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ในการปกครองของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผ่านช่องทางต่าง ๆ ส่งผลให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามที่

⁸⁶ สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ จิตติมิตร, เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁸⁷ สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

กำหนด ดังที่ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นผู้รับสารนำไปปฏิบัติว่ามีความเข้าใจ อย่างไรก็ตามที่ได้ระบุดังนี้

นายวิเชียร บุญประสิทธิ์ เกษตรจังหวัดสระบุรี มีความเห็นสอดคล้องกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการสื่อสารคือ การมีบุคคลเป้าหมายและทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ประชาสัมพันธ์ออกไป ต้องประเมิน บุคคลเป้าหมายก่อนเพื่อให้ทราบสิ่งที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ เช่น การขึ้นทะเบียนของเกษตรกร เศรษฐกิจ ต้องลงพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลว่ามาลงทะเบียนเพื่อความชัดเจน หรือส่งจดหมายตอบกลับหรือโทรกลับมาเสนอแนะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งเป็น Feedback เกิดความเข้าใจในการสื่อสารและเป็นรูปธรรมชัดเจนกว่าในสิ่งที่เป็นนามธรรมที่สื่อสารยาก จากความเห็นที่ว่า

“ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาอาชีพ ไม่ยากเรื่องนี้ง่ายมาก การพัฒนาอาชีพและรายได้ไม่ยาก เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นชีวิตประจำวัน มีข้อเสนอแนะพร้อมทำตาม ด้านอุดมการณ์ เป็นคนละระดับที่มีความคิด ไม่ยากนัก แต่ชาวบ้านทั่วไปยาก การท่องเที่ยว ไม่ยาก เพราะคนที่เกี่ยวข้องมีผลประโยชน์ในรายได้ด้วย และพร้อมที่จะร่วม การพัฒนาสังคมคุณภาพคน ไม่ยาก เพราะคนในชนบทต้องการแก้ไขชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาอยู่แล้ว คนเจ็บคนป่วย เลยอยากพัฒนา เลยมีความพร้อมมาก ด้านการขนส่ง เป็นรูปธรรม ง่าย สร้างถนนขนส่งไม่ยากเห็นผลชัด ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มันมีผลกับความเป็นอยู่มันเห็นภาพพร้อมเย็น คือชาวบ้านพยายามเข้าใจ มีการเห็นภาพ เช่น ความสกปรก ความสะอาดของพื้นที่ เรื่องธรรมาภิบาล คนชนบทมีหลักคิดที่ดีกว่าคนเมือง ไม่ยาก เพราะมีพื้นฐานความเป็นวัฒนธรรม คือการพูดตรง ๆ เข้าใจง่ายดีกว่า มีความจริงใจมากกว่า สรุปคือนามธรรมสื่อสารยาก รูปธรรมสื่อสารง่าย”⁸⁸

ซึ่งนายวินิจชัย ศรีมาชัย นายอำเภอเมืองสระบุรี ก็ได้มีความเห็นสอดคล้องในเรื่องนี้และได้แสดงความเห็นว่า

“ตัวชี้วัดก็มีประมาณสองสามตัววัดที่ผมมอง ตัวชี้วัดแรกคือ ความไม่มีประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงว่า ส่งไปปั๊บเนี่ยจะบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ คือให้ตอบมาทันทีรวดเร็วแล้วก็ เป็นข้อมูลที่ชัดเจน อันที่สองทางด้านประหยัด ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเป๊ปเดียวไม่ต้องไปลงทุนอะไรหนักหนา เดียวนี้สื่อสารมวลชนไวและคนใดก็ตามเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ถามไปต้องตอบทุกคน อันนี้เป็นคำสั่งคำขออย่างหนึ่งของมหาดไทย สิ่งที่เราถือ

⁸⁸สัมภาษณ์ นายวิเชียร บุญประสิทธิ์, เกษตรจังหวัดสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

ว่าเป็นธรรมเนียมในการปฏิบัติมาในตำบลหมู่บ้านรวมทั้งองค์กรท้องถิ่นทุกแห่ง อันที่สามก็คือ คุณภาพในการติดต่อให้บริการเดี๋ยวนี้นี้มีเครื่องมือทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นก็ดี หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ดี โทรศัพท์มือถือก็ดี วิทยุโทรคมนาคมต่าง ๆ ทุกรูปแบบที่ผู้ว่าฯสามารถที่จะดำเนินคุณภาพและมีประสิทธิภาพรวดเร็วในการเข้าถึงประชาชน อันนี้เป็นตัววัดสามอย่างที่ผมมองเห็น”⁸⁹

สรุปประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสาร

ผลกระทบจากกระบวนการสื่อสารทางการเมืองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติงาน พบว่าประชาชน โดยส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือกับทางหน่วยราชการในพื้นที่ ดังนั้น การข้อมูลข่าวสารกับประชาชนจึงเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในด้านแผนการพัฒนาจังหวัดตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดเป็นผลให้การพัฒนาในด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาท่องเที่ยว การขนส่งทางคมนาคมและการพัฒนาอาชีพของประชาชนในพื้นที่ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกระทำได้โดยสะดวกขึ้นเพราะประชาชนมีช่องทางในการสื่อสารตอบกลับ (feedback) มาทางจังหวัดในหลายรูปแบบเช่น สื่อสารกลับโดยตรงกับผู้ว่า ทางบุคคลทางสื่อต่าง ๆ ทั้งจดหมายและโทรศัพท์หรือจากทางหนังสือราชการ เป็นต้น

ประสิทธิผลของการสื่อสาร ของผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ประชาชนก่อให้เกิดรูปแบบกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาส่วนใหญ่มาจาก วิธีการคิดคือ ติดต่อสื่อ แล้วออกสื่อทันที ใช้เทคนิค การใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้มีประโยชน์ รวมทั้งการพบปะพูดคุย จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด⁹⁰ ในการบริหารจัดการของทางจังหวัด นั้นเน้นที่ความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และมอบนโยบายให้ทุกอำเภอ ทุกส่วนราชการ นำความต้องการของประชาชนมาเป็นหลัก ทำออกมาเป็นแผนพัฒนาจังหวัดและแผนชุมชน ปัจจุบันเน้นในเรื่องของแผนชุมชน ทำให้ชาวบ้านรู้จักในการวางแผนตัวเอง เพราะ ประชาชน จะรู้ความต้องการของตัวเอง และจัดลำดับความต้องการได้ถูก เมื่อจัดความต้องการได้แล้วทางจังหวัดก็ไปเอาความต้องการออกมา ดูว่าส่วนไหนของ แผนงานโครงการสามารถที่จะขอผ่านทางหน่วยไหนก็ได้ ส่วนไหนขอผ่านท้องถิ่นได้ ก็ขอผ่านท้องถิ่น ส่วนไหนขอผ่านท้องถิ่นไม่ได้ขอไปที่ส่วนกลาง ส่วนใดขอสนับสนุนจากภาคเอกชนได้ สิ่งสำคัญ คือต้องการให้แผนของชุมชนมันได้เป็นผลในรูปธรรม และเป็นผลในทางปฏิบัติ เพราะว่าแผนชุมชนที่นำไปเสนอให้ชาวบ้านทำเป็นเสมือนเหมือนกับเป็นแผนที่ สามารถเอาแผนเข้ามาแล้วทำให้มันบรรลุเป็นรูปธรรม อย่างน้อย ๆ ไม่ต้องถึง 100% สัก 20

⁸⁹สัมภาษณ์ นายวินิจชัย ศรีมาชัย, นายอำเภอเมืองสระบุรี, 15 กันยายน 2552.

⁹⁰สัมภาษณ์ นายธนเชก อิศวานูวัตร, ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 18 กันยายน 2552.

% ชาวบ้านก็จะพอใจ จะทำให้ประชาชนเข้ามาช่วยคิด มันก็จะเป็นการผลักดันได้ ทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากร คือ พัฒนาคน และก็พัฒนาแนวความคิดของชาวบ้านด้วย ทำให้สามารถแก้ปัญหาตรงจุดที่ชาวบ้านเค้าต้องการ⁹¹

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีหลักคิดและวิธีการอยู่ ที่การทำงานเชิงประสานกับประชาชนในพื้นที่ ในการลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง ได้มอบหมายนโยบายการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์สื่อสารโดยตรง ซึ่งดูได้จากการสะท้อนกลับทางด้านการพัฒนาประชาชนในพื้นที่ ได้รับข้อมูลข่าวสารมีการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ และจากการตอบรับผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางจดหมายหรือส่งข้อมูลมาโดยตรงแต่ที่ได้ผลดีที่สุด คือ วิธีการสื่อสารโดยตรงผ่านเครือข่ายทางผู้นำชุมชนและส่งผ่านไปยังนายอำเภอและส่งข้อมูลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการกำหนดนโยบายและการพัฒนาอุดมการณ์ประชาธิปไตยทั้งในรูปแบบต่าง ๆ ในแง่ของนามธรรมและรูปธรรมทั้งนี้ งานในเชิงรูปธรรมจะได้รับการสนับสนุนและให้ความสนใจมากกว่างานในเชิงนามธรรมนั้น ยังต้องอาศัยการเสนอข่าวและให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจากส่วนราชการส่งไปยัง ประชาชน เนื่องจากมีความแตกต่างกันในหลายระดับทั้งด้านรายได้ ทักษะจิตความเชื่อ ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม รวมทั้งระดับการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ในการรับสื่อและการรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ขาดการแยกแยะในประเด็นข้อเท็จจริง ฉะนั้นจึงต้องมีการพัฒนาในด้านเนื้อหาและใช้ช่องทางการสื่อสารให้มีความถี่ในการส่งข่าวอย่างต่อเนื่อง

โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับกระบวนการสื่อสาร ได้ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งใช้แนวคิดการสื่อสารโดยตรง ผ่านตัวกลาง โดยมีหนังสือสั่งการและเอกสารชี้แจงรายละเอียด เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน เช่น การประชุมประจำเดือนของจังหวัดและคณะทำงานต่าง ๆ ที่ผู้ว่าเป็นประธาน ดำเนินงานมอบนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด และติดตามแผนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัดกับหัวหน้าส่วนราชการและผู้นำชุมชน อีกทั้งยังมีการลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจ จังหวัดเคลื่อนที่พบปะ กับประชาชนโดยตรง เป็นต้น

2. ในส่วนของ เนื้อหาสาร (Message) ในการสื่อสารของผู้ว่าราชการจังหวัดกับประชาชนทางด้านเนื้อหา และวิธีการส่งข่าวสาร ของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีการเรียบเรียง

⁹¹สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทิดเผ่าไทย, อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี, 29 กันยายน 2552.

เนื้อหาของสาร โดยเนื้อหาข่าวสารส่วนใหญ่จะต้องดูกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เพื่อพิจารณาในหลายลักษณะขึ้นอยู่กับปัจจัย สถานการณ์ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งอาจต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวประกอบ และวิธีการสื่อสารโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัดเช่น การจัดวิทยุผู้ว่าพบประชาชนและตอบคำถามในการรายงานข่าวสารก็จะเป็นบอกเล่า เรื่องนโยบายของส่วนกลาง งานประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาข่าวสารนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเตรียมการและมีกรอบเนื้อหาที่ตรงกลุ่มเป้าหมายกับประชาชนคือนำข้อมูลที่ใกล้ตัวประชาชนสอดแทรกและชี้แจงแผนงานต่าง ๆ ผ่านการสื่อสารโดยตรงและผู้ว่าราชการจังหวัด ยังใช้เอกสารเพื่อความละเอียด และทำให้เกิดความชัดเจนเนื้อหาไม่คลาดเคลื่อน รวมทั้งมีการทำหนังสือราชการส่งลงไปอย่างเป็นทางการเพื่อสั่งการและมีรายละเอียดในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ปฏิบัติงานได้ตามแผนงานได้ถูกต้อง ให้เข้าใจง่าย มีช่วงเวลา ออกสม่ำเสมอ การประชาสัมพันธ์นำสื่อมวลชนผู้ชำนาญโดยตรงมาทำหน้าที่จัดกิจกรรมใหญ่ เน้นเป็นเรื่อง ๆ ไป

3. หลักเกณฑ์การเลือกช่องทางการสื่อสาร (Channel) ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะส่งข่าวสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คือ ใช้การสื่อสารโดยตรง ส่งข่าวสารตรงไปยังประชาชนซึ่งเลือกใช้เครื่องมือที่มีอยู่ อาทิ วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และเครือข่ายของส่วนราชการต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่มีอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสื่อสารโดยตรง ผ่านตัวกลางลง มาทางหัวหน้าส่วนราชการและผู้นำชุมชน แจ้งตรงไปยังเครือข่ายของแต่ละหน่วยงานที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำหนังสือสั่งการไปถึงหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ส่งตรงไปยัง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเครือข่ายในหมู่บ้าน หรือทางโทรศัพท์โดยตรง ถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วน ต้องการทราบข้อมูลโดยตรงยังสามารถซักถามข้อมูลได้ตอบกลับได้ทันที แต่สื่อที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมักใช้และได้ประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การใช้การสื่อสารโดยตรง ผ่านตัวกลางและหนังสือสั่งการ

4. กระบวนการรับรู้ข่าวสารของผู้รับสาร (Receiver) จากการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัด ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2552 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551–30 กันยายน พ.ศ. 2552 ในช่วงปีเพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ผู้รับสาร หรือผู้นำชุมชนสามารถ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยตรง ผ่านทางนายอำเภอที่รับนโยบายมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด มายังผู้นำชุมชน และส่วนใหญ่จะรับข้อมูลข่าวสาร ผ่านตัวกลางหลักคือ นายอำเภอซึ่งได้ชี้แจง รายละเอียด ตอบปัญหา ซักถาม และกระจายข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ โดยใช้สื่อ หลากหลายรูปแบบ เช่น ผ่านการประชุมจังหวัด คณะทำงานที่ได้แต่งตั้ง ผ่านบุคคลกลุ่มเครือข่ายที่มีอยู่ ทางวิทยุชุมชน การประชุมประชาคมหมู่บ้าน และหอกระจายเสียง ในส่วนของช่องทางการสื่อสารกลับ (feedback) ของ

ประชาชนส่วนใหญ่ผ่านทางผู้นำชุมชน หมู่บ้านและสื่อสารไปยังนายอำเภอและส่งกลับไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ส่งย้อนกลับไปทางเดิม ทั้งนี้ ประชาชนอาจใช้ช่องทางโทรศัพท์ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเปิดไว้ เพื่อติดต่อสื่อสารในเรื่องเร่งด่วน เพราะสื่อสารได้โดยตรงและสามารถตอบโต้กันได้ทันที จึงเป็นช่องทางที่สะดวกและมีประสิทธิภาพมาก

5. ผลที่เกิดจากกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี (feedback) ขาดข้อมูลที่ไปสัมภาษณ์ กลุ่มข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและ ชาวบ้าน ของผู้ว่าราชการทำให้ทราบว่า การสื่อสารของผู้ว่ามีผลกระทบจากกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติงาน พบว่าประชาชนโดยส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือกับทางหน่วยราชการในพื้นที่ ดังนั้น การข้อมูลข่าวสารกับประชาชนจึงเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในด้านแผนการพัฒนาจังหวัดตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด เป็นผลให้การพัฒนาในด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาท่องเที่ยว การขนส่งทางคมนาคมและการพัฒนาอาชีพของประชาชนในพื้นที่ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกระทำได้โดยสะดวกขึ้นเพราะประชาชนมีช่องทางในการสื่อสารตอบกลับ (feedback) มาทางจังหวัดในหลายรูปแบบเช่น สื่อสารกลับโดยตรงกับผู้ว่า ทางบุคคล ทางสื่อต่าง ๆ

จากการศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี เพื่อการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในปีงบประมาณ 2552 ที่กล่าวข้างต้นพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ใช้แนวคิดกระบวนการสื่อสารโดยตรงและทำหนังสือราชการแบบเป็นทางการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม ในหนังสือสั่งการตามหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่